

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Galina Gul

Kaksikielinen tanssimuskari

venäjän- ja suomenkielinen tanssi- ja musiikkileikki-
koulu

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi (AMK)

Musiikin tutkinto

Opinnäytetyö

5.5.2021

Tekijä(t) Otsikko	Galina Gul Kaksikielinen tanssimuskari venäjän- ja suomenkielinen tanssi- ja musiikkileikkikoulu
Sivumäärä Aika	35 sivua + 10 liitettä 5.5.2021
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto
Suuntautumisvaihtoehto	Varhaisiän musiikkikasvatus ja taiteen soveltava käyttö
Ohjaaja(t)	Juha Karvonen
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten integroidut tanssimuskaritunnit onnistuvat. Samoin halusin selvittää miten kaksikielisyyttä voi hyödyntää varhaisiän musiikkikasvatuksessa. Halusin myös tietää miten liikunnan iloa ja kehomuistia tietoisena opetusmenetelmänä käytetään tehokkaasti. Tavoitteena oli oppimistapahtuman ilo ja riemu. Valmistin tutkimustani varten leikit, laulut, musiikin ja tanssimateriaalit molemmilla kielillä. Tehtäväni oli myös analysoida kahdella kielellä annetun opetuksen laatua.</p> <p>Ideani tanssimuskarista syntyi jo kauan ennen vuotta 2019. Työssäni sekä tanssijana että muusikkona olen monta kertaa huomannut kehomuistin merkityksen kokonaisvaltaisessa oppimistapahtumassa. Kehomuistin tietoisessa kehittämissä kehorytmin ja erilaisten kehon luonnollisten liikeratojen hyödyntäminen ovat olennaisia. Näin kielen ja uusien sanojen oppimisessa muodostuu samoille erikielisille käsitteille samat kehotunneyhteydet. Työssäni kiinnitin huomiota käsitteiden erilaisuuksiin erikseen sekä suomen että venäjänkielisessä yksikielisessä oppimisympäristössä. Huomasin, että hyödyntämällä kehomuistia oppimistapahtumaa voisi huomattavasti tehostaa.</p> <p>Kaikki pohjoisten lasten kulttuuri-, ja kieliympäristöt omaavat samoja yhteisiä, kaikki rajat ylittäviä teemoja, kielistä tai kulttuurista riippumatta. Lapset ilmaisevat itseään luonnollisella tavalla myös ja nimenomaan tanssiin ja musiikin avulla. Niiden avulla hyödyntäen ohjatusti kehomuistia he nopeasti oppivat uusia sanoja, asioita ja käsitteitä.</p> <p>Suomessa kaksi-, ja monikielisyys on monissa lapsiperheissä arkipäivää. Kaksikielinen tanssimuskari tukee tietoisesti molempia kieliä ja niiden kehitystä lapsessa. Tilastotiedot osoittavat selkeästi, että kaksikielisellä tanssimuskariopetuksella on nopeasti kasvavaa kysyntää myös tulevaisuudessa.</p> <p>Saamani kokemukset ja osallistujien sanallinen palaute oli erittäin positiivista. Opinnäyte- ja tutkimustyöni osoitti minulle, että kaksikielinen tanssimuskari on tehokas työväline lasten kaksikielisuuden ja varhaiskasvatuksen tukena.</p> <p>Opinnäytetyöni on hyödyllinen väline niille varhaiskasvattajille, jotka työskentelevät kaksikielisessä oppiympäristössä. Opinnäytetyöni sisältää videoita lauluista, leikeistä ja tansseista venäjän- ja suomenkielisinä sekä osa kaksikielisinä. Videoita voidaan käyttää musiikkileikkikoulujen tai tanssituntien opetusmateriaalina.</p>	

Avainsanat	muskari, tanssikasvatus, kaksikielisyys, 3–4-vuotiaan kehitys, tanssimuskari
------------	--

Author(s) Title	Galina Gul Bilingual Dance and Music Playgroup
Number of Pages Date	35 pages + 10 appendices 5 May 2021
Degree	Bachelor of Music Pedagogy
Degree Programme	Music
Specialisation option	Early Childhood Music Education and Community Music
Supervisor	Juha Karvonen, MA
<p>My final project investigates the concept of integrated bilingual dance and music playgroup in early childhood music education through a case study. I wanted to know how to use the joy of movement and body memory as a conscious and effective teaching method. I was also interested in how methods, games, music and dance materials work most effectively. I also analyzed the quality of teaching in two languages, Russian and Finnish.</p> <p>The project took place at the Musikantit Children's Cultural Centre in Vantaa between the years 2018-2019. The lessons were held once a week for 45 minutes, 16 times from November 2018 till the end of March 2019. The group consisted of nine 3-4-year-old children. After the project, I continued teaching the same playgroup until it was temporarily discontinued due to the COVID-19 pandemic in 2020.</p> <p>The idea for a bilingual dance and music playgroup was born long before the year 2019. In my work as a musician and a dance teacher, I have often noticed the importance of holistic learning using body memory. Essential elements of the conscious development of the body memory include the natural sense of body rhythm and various natural movements of the human body. The same method can be used to learn a new language and different linguistic concepts.</p> <p>This multidisciplinary method proved to be a very effective teaching tool. Language learning was also significantly accelerated in both languages. The dynamics of the teaching event motivated the children to participate very enthusiastically. Harnessing children's natural motoric skills and the desire to move as part of the educational event significantly improved children's educational receptivity. The first step in my teaching method was choosing the music, songs and rhymes. Then I designed a suitable dance and play movement sequence for them, and translated selected parts of the text from Finnish into Russian or vice versa. The method was thus to perform the same song and dance movement series using both languages, and to strengthen the body memory as a tool for language learning.</p> <p>The experiences I had and the verbal feedback from the participants were very positive. My project and research showed me that The Bilingual Dance and Music Playgroup is an effective tool in supporting children's bilingualism and early childhood education.</p>	
Keywords	Early childhood music education, early childhood dance education, bilingual education, 3-4-year-old children, Dance and Music Playgroup

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Leikki on lapsen kieli	1
2.1	Leikki on kieli, jolla lapset puhuvat	2
2.2	Leikki tanssimuskarissa	2
2.3	Imitaatio eli matkiminen opetusmetodina	3
2.4	Roolipeli	3
2.5	Fyysinen leikki	3
3	Kaksikielisyyden käsitteestä	4
3.1	Kielen sanastollinen kehittäminen	4
3.2	Kaksikielisyyden tarjoama erinomainen kehitys	4
3.3	Simultaaninen ja suksessiivinen kaksikielisyys	5
3.4	Venäjän- ja kaksikielinen väestö Suomessa	6
4	Tanssi kielen tukena	7
4.1	Mitä tanssi on?	7
4.2	Lastentanssi	8
5	Musiikki varhaiskasvatuksessa	9
5.1	Musiikki kielen tukena	9
5.2	Rytmi, soittaminen, laulaminen	10
6	Tanssimuskari	11
7	Tanssimuskarin kokonaissuunnitelma, teemat ja siirtymät	12
7.1	Tanssimuskarin suunnitelma ja teemat	12
7.2	Oppitunnin tarinankerronnallinen kaari ja siirtymät	13
8	Opetuksen elementit	14
8.1	Alkulaulu eli nimikkolaulu	15
8.2	Liikunnallinen lämmittely	15
8.3	Lattiavenyttely eli parterre-voimistelu	16
8.3.1	”Leikkimatka”	16
8.3.2	”Meritähtileikki ja rapuleikki”	16
8.4	Matkimisharjoittelu osana laulua	17
8.4.1	Laulu kehittää puhetta	18

8.5	Musisointi eri instrumentein	19
8.6	Musiikinkuuntelu ja tunneilmaharjoitus	20
8.6.1	Musiikillinen repertuaari	20
8.6.1.1	Klassinen musiikki	20
8.6.1.2	Kevyt musiikki	21
8.6.1.3	Jazz	21
8.7	Improvisaatio	22
8.7.1	Improvisaatio ja liike	22
8.7.2	Improvisaatio esineillä	22
8.8	Ryhmätyöskentely	23
8.8.1	Sosiaalisten taitojen kehittäminen	23
8.8.2	Ubuntu: "minä olen, koska me olemme yhtä, kimpussa".	24
8.8.3	Tanssimuskarissa vanhempien kanssa	24
8.8.4	Lentokoneleikki	25
8.9	Parityöskentely	25
8.9.1	Parileikit	26
8.10	Erialaisten liikeratojen motoriset harjoitukset ja leikkien ohjattu mimiikka	26
8.10.1	Rekvisiitta	26
8.10.2	Leikkien ohjattu mimiikka	27
8.11	Loppurutiini	28
9	Pohdinta	29

Lähteet	32
---------	----

Liitteet (10)

- Liite 1. Tuntisuunnitelma 1: Syyslaulut ja leikit
- Liite 2. Tuntisuunnitelma 2: Karhuperhe ja linnut
- Liite 3. Tuntisuunnitelma 3: Jänöpupu ja orava
- Liite 4. Tuntisuunnitelma 4: Joulu
- Liite 5. Tuntisuunnitelma 5: Talvilaulut ja leikit
- Liite 6. Tuntisuunnitelma 6: Pienet kokit
- Liite 7. Tuntisuunnitelma 7: Kissat ja hiiret
- Liite 8. Tuntisuunnitelma 8: Kalat
- Liite 9. Tuntisuunnitelma 9: Kevätlaulut ja leikit
- Liite 10. Videolista

1 Johdanto

Kaksikielinen tanssi ja musiikkileikkikoulu toteutui ”Musikantit” Lasten Kulttuurikeskuksessa Vantaalla vuonna 2018–2019.

Opetusta järjestettiin kerran viikossa 45 minuutin ajan, marraskusta 2018 maaliskuun loppuun, yhteensä 16 kertaa. Ryhmässä oli yhdeksän 3–4-vuotiasta oppilasta. Kaikki perheet olivat kaksikielisiä ja ensimmäinen kieli oli venäjä.

Tämän opinnäytetyön tutkimusosiossa keräsin tietoa oppilailta siten, että he kuvasivat tanssimuskarin herättämiä tunteitaan. Myös kuvauslupa oli saatu kaikilta huoltajilta.

Sain ideani kaksikieliseen tanssimuskarini omista lapsuuskokemuksistani, ja työstäni tanssijana ja muusikkona. Tanssi ja musiikki on aina ollut lähellä minua jo varhaislapsuudestani lähtien, jopa niin paljon, että valitsin omankin ammattini musiikin ja tanssin piiristä.

Opetustapahtumassa kaksikielisyys toteutui luonnollisella tavalla yhteydessä musiikkiin, tanssiin ja kehonliikkeen rytmikkaan. Tämä osoittautui erittäin tehokkaaksi opetusvälineeksi. Kielen oppiminen olennaisesti nopeutui molemmilla käytetyillä kielillä kehomuistin tietoisesta hyödyntämisestä vuoksi. Opetustapahtuman dynamiikka motivoi lapsia osallistumaan hyvin innokkaasti. Lasten luonnollisen motoriikan ja liikkumishalun valjastaminen osaksi opetusta paransi huomattavasti lasten opetusvastaanottavuutta.

Luodessani opetuksen kokonaisuutta ja opetusmetodia toimin seuraavasti: valitsin ensin sekä suomeksi että venäjäksi sanoitetun musiikin, lorut ja laulut, suunnittelin niihin sopivat tanssi ja liikesarjat, sekä käänsin tekstin tarvittavilta osin sekä suomeksi että venäjäksi. Metodina oli esittää sama laulu- ja tanssiliikesarja molemmilla kielillä, ja vahvistaa kehomuistia kielen oppimisen välineenä.

2 Leikki on lapsen kieli

Jokaisessa iässä ihmisellä on jokin johtava toiminta. Tämä on toimintaa, jossa tapahtuu kasvua, oppimista, persoonallisuuden muodostumista, kaikkien tietojen ja taitojen kehittämistä. Lapselle tämä toiminta on nimenomaan leikki. (Helenius & Korhonen 2016, 5.)

Leikillä ei sinänsä ole ikärajaa saati kieltä, vaan ihan kaikki ihmiset voivat leikkiä ilman ikärajoituksia ja kieltä (Yhteiseen leikkiin heittäytyminen kannattaa 2016). Leikki on lapsen työtä.

2.1 Leikki on kieli, jolla lapset puhuvat

Lasten leikki on sekä viihdettä että oppimista, ja keino tutkia sekä itseään, että omaa ympäristöä (Sääkslahti 2020). Leikki rakentaa omaa "minää, kehittää viestintätaitoja ja auttaa oppimaan tuntemaan aikuisten elämää ja maailmaa. Näin lapset saavat uusia tunteita, oppivat hallitsemaan itseään, omia ajatuksiaan ja kehonsa motoriikkaa, ja alkavat ymmärtää maailmankaikkeuden periaatteita. Sosiaalisten taitojen kehittyminen on tärkeä osa leikkiä, sillä leikin avulla opitaan kommunikoimaan, neuvottelemaan ja näkemään asioita toisen näkökulmasta (Leikkipäivä 2019).

Kolmen vuoden iässä lapset alkavat yhä enemmän ymmärtää itseään erillisinä ihmisinä, yksilöinä, ja yrittävät olla seuraamatta aikuista leikissä, mutta silti luonnollisesti edelleen jäljittelevät ja matkivat häntä. Melkein kaikki aikuisen tekemä siirtyy peli- ja leikkimaailmaan lasten toistamana. Aikuisten tehtävänä on auttaa lasta tässä oppimistapahtumassa mahdollisimman avoimesti ja selkeästi (Turunen 2016, 8–16). Tässä iässä lapset kääntyvät usein aikuisen puoleen saadakseen tukea tai kumppanuutta. Aikuinen toimii tiedon lähteenä, ja leikki on selitys todellisessa maailmassa esiintyvistä yhteyksistä ja syistä. Lapset innostuvat leikissä myös siitä, että leikki on tärkeä kokonaisvaltainen, mukaansa tempaava prosessi, ilman epäonnistumisen pelkoa.

2.2 Leikki tanssimuskarissa

Tanssimuskaritunnilla tärkein pedagoginen työkalu on ohjattu leikki. Leikin avulla lapsi oppii ne asiat, joista on hänelle hyötyä elämässä. Lapsen normaali kehitys on mahdollista ilman leikkiä. Leikissä lapsi kokeilee uusia rooleja, oppii elämään (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018).

Jokainen lapsi ja terve aikuinenkin on pieni tutkija, joka löytää ympäröivän maailman ilolla ja yllätyksellä. Tietoa hankitaan, kun lapsi kuulee, näkee, koskettaa, tekee jotain itse. Aikuisten tehtävä on ohjata ja auttaa lasta leikin prosessissa. Lapset tarvitsevat aikuisen tukea myös kulkemaan kanssaan taiteen maailmassa, antamaan ja jakamaan sanoja, säveliä, tarinoita (Huhtinen-Hildén 2010, 136). Osaava opettaja korostaa musiikin ja tanssin avulla lapsen omaa persoonallisuutta, vahvistaa hänen uskoaan itsensä voimaansa, sekä herättää halua ja iloa jatkaa opiskelua. Leikin tavoitteena on

opettaa lapselle taitoja, antaa hänelle uutta tietoa maailmastaja tuoda esiin positiivisia luonteenpiirteitä.

2.3 Imitaatio eli matkiminen opetusmetodina

Jäljittely on yksi tärkeimmistä työkaluista, joita lapset käyttävät osallistuessaan erilaisiin tilanteisiin ja josta he ammentavat tietonsa. Imitaatio on tehokas keino kun lapset hankkivat kyvyn jäljitellä toisten toimia, niin heissä huomataan merkittäviä muutoksia ja kehitystä. Lapsen puheen hallinta on suoraan riippuvainen lapsen kyvystä jäljitellä. Toistamalla muiden ihmisten rooleja ja puhetta lapsesta tulee sosiaalisempi, ja näin hän saa uusia taitoja. Jäljittely on siis oppimisen perusta. Matkiminen vaatii keskittymistä toiseen henkilöön ja hänen toimintaansa. (Kozlov, Girošin, & Veremeenko 2010, 112.) Imitaatio on myös tanssimuskarin keskeinen opetusväline.

2.4 Roolipeli

Roolipelit ovat pelejä, joissa lapsi kokeilee pelin aikana ympärillään olevien ihmisten toimia. Nämä pelit ovat erittäin tärkeitä, sillä ne opettavat lapsia puhumaan, mutta myös kuuntelemaan tarkkaan muiden vastauksia. Näissä peleissä he oppivat käyttämään ilmeitä ja eleitä ajatustensa ja tunteidensa välittämiseen. (Helenius & Korhonen 2018, 6.) Tällaiset pelit auttavat lasta luomaan yhteyden ikäistensä kanssa, oppimaan sekä pyytämään että tarjoamaan apua, osoittamaan huomiota, huolenpitoa. Lapsille tällaisessa oppimisprosessissa tärkeä asia on pelin toistaminen. Se on opitun tiedon vahvistamista

2.5 Fyysinen leikki

Tällaisiin leikkeihin osallistuminen auttaa lapsia liittymään muitten lasten lapsijoukkoon iloisessa yleisessä ilmapiirissä. Yleensä nämä ovat aktiivisia leikkejä, joihin liittyy meluisia huutoja, naurua, hauskanpitoa ja liikuntaa. Kaikki tämä edistää lasten tunteiden puhkeamista, vapautumista ja kykyä ilmaista tunteitaan ja kokemuksiaan (Sääkslahti 2020).

Esimerkiksi tanssimuskarin lämmittelyleikki "Eläintarha" opettaa lapsia muuttumaan nopeasti suuresta eläimestä pieneksi, nopeasti hitaaksi. Tämä leikki auttaa ujoja lapsia tuntemaan itsevarmuutta.

3 Kaksikielisuuden käsitteestä

Laajasti käsittäen kaksikielisyydellä voidaan tarkoittaa kahden kielen käyttämistä vaihdellen kielitaidosta, omaksumistavasta tai iästä riippumatta. Tiukemman määritelmän mukaan kielitaidon tulisi olla samantasoista molemmissa kielissä ja omaksumisen tapahtuneen syntymästä lähtien yhtäaikaisesti. Termillä voidaan tarkoittaa joko yksilöä tai yhteisöä. (Tieteen termipankki 2014.)

Kaksikielisuuden tarkoitus on, että lapsi osaa molemmat kielet yhtä hyvin, ja voi helposti vaihtaa kielestä toiseen ja takaisin sujuvasti. Tätä varten on tärkeää puhua ja tehdä asioita molemmilla kielillä varhaisesta iästä lähtien. Kaksikielisyys on nopeasti yleistyvää moderneissa, kulttuurirajat ylittävissä perheissä (Huhtinen 2016). Kaksikielisyydellä on myös todettu olevaan lapsen kehitystä huomattavasti edistävää vaikutusta. Lapsi adaptoituu uusiin kulttuuri-, ja sosiaaliympäristöihin luonnollisella tavalla nopeasti.

Lapsesta kasvaa kaksikielinen, kun molempien kielten käsitteet ja sanasto ovat hallussa ja kielet ovat lapsen omassa lähikulttuurissa ja elämänpiirissä mahdollisimman tasa-arvoisessa asemassa.

3.1 Kielen sanastollinen kehittäminen

Kun lapsella on molempien kielten käsitteet ja sanasto hyvin hallussa oppii hän tutkimusten mukaan myös muita kieliä ja oppiaineita helpommin. Kaksikielisen lapsen sekä ajattelu että artikulointi on tutkitusti sujuvampaa, olettaen, että lapsi on oppinut molemmat kielet ennen viidettä ikävuottaan (Hassinen 2002, 408.)

3.2 Kaksikielisuuden tarjoama erinomainen kehitys

Kielen osaamisen kehittyminen on monitahoinen, dynaaminen ja erilaisiin assosiaatioihin perustuva prosessi, joka riippuu iästä ja uusista erilaisista sosiaalisista syy-yhteyksistä. Kaksikielinen kielenoppimisprosessi on erilainen kuin yksikielisessä ympäristössä. (Hassinen 2002, 406.)

Kielen oppimisen prosessissa on jaksoja, jotka ovat enemmän otollisia kielen oppimiselle. Varhaisiän kasvatuksessa tämä periodi on 1,5–4-vuotta. (Silvén & Rubinov 2010, 387–388.) Kielen kehitys alkaa tietysti jo aikaisemmin (Ruokonen 2011, 66–67). Kielen kehitys alkaa jo ennen syntymää ja jatkuu läpi koko elämään. 6–7 kuukauden ikäinen

lapsi oppii kielelle ominaiset elementit. Nämä taidot riippuvat suurelta osin siitä, missä määrin ja miten lapsen läheiset kommunikoivat hänen kanssaan (Hassinen 2002, 406.) Lapsi tunnistaa erikieliset ääntämykset, hengityksen ja puheen rytmin ja melodian. Lapsi aloittaa matkimaan kieltä jokellellessään jo 9–12 kuukauden ikäisenä, ja lausuu myös yksittäisiä tavuja, ja sitten yksinkertaisia sanoja: ma-ma, ba-ba, ka-ka.

Alle kaksivuotias lapsi kehitystasollaan käyttää molempien kielten sanavarastoja sekaisin, ja tämä on osa normaalia kehitystä. Sanavarastot ja kielet kuitenkin eriytyvät kahden ikävuoden jälkeen. Kahden ikävuoden jälkeen lapsi ymmärtää käyttävänsä kahta eri kieltä, ja hän usein käyttää molempien kielten sanoja synonyymien omaisesti. Samalla hetkellä tapahtuu hänen kielellisen kehityksensä huikea nopeutuminen. Viimeistään kolmevuotiaasta eteenpäin kaksikielinen lapsi jo ymmärtää viestiä valikoidulla kielellä valikoidulle ihmisille. Kaksikielisen lapsen puheen ja kielen kehityksessä voi olla jaksoja, kun lapsi sanoo saman sanan molemmilla kielillä (солнце - aurinko), tai hän sekoittaa molempien kielten sanat yhteen lauseeseen. Psykologit ja kouluttajat kehottavat olemaan kiinnittämättä kielen sekoittamisen ongelmaan niin kovin paljon huomiota.

Lapsen on saatava puhua vapaasti molemmilla kielillä ja aikuisen tehtävä on aktiivisesti kuunnella lasta ja kehua häntä (Huhtinen 2016). Tämä on yleistä 3–4-vuotiaiden välillä. Tutkijoiden Silvén ja Rubinov mukaan kaksikielisten lasten on huomattavasti helpompi oppia kielioppi ja -säännöt molemmilla kielillä, sekä oppia aivan uusiakin kieliä. (Silvén & Rubinov 2010, 385.) Tanssimuskarin opetustoimessani olen havainnut muun muassa kuinka kaksikieliset lapset reagoivat suurella ilolla kielen vaihtamiseen. He tunnistavat itsensä. Kieli toimi lapsen siltana eri kulttuurien välillä.

3.3 Simultaaninen ja suksessiivinen kaksikielisyys

Kaksikielisyys on joko simultaanista tai sitten suksessiivista. (Kohnert 2013, 23–25; Romaine 1999, 64–65.) Simultaaninen kaksikielisyys tarkoittaa kahden eri kielen omaksumista kaksikielisessä perheessä, jossa kumpikin vanhempi käyttää omaa äidinkieltään kommunikoidessaan lapselle. Oppimisprosessi on molemmissa kaksikielisyiden ulottuvuuksissa sama.

Suksessiivinen kaksikielisyys eli peräkkäinen kaksikielisyys tarkoittaa, että lapsella on kaksi erikielistä kieliympäristöä. Tällöin molemmat vanhemmat puhuvat samalla kie-

lellä, mutta lapsen sosiaalisen ympäristön kieli on eri. Tästä esimerkki on, kun yksikielisesti venäjänkielinen perhe asuu Suomessa, mutta päiväkodissa lapsi käyttää suomen kieltä. Kielen oppiminen kolmen ikävuoden jälkeen on suksessiivista kaksikielisyttä.

Ensimmäisessä tapauksessa nämä ovat lapsia, jotka on kasvatettu kahden eri etnisyyden perheissä, ja toisessa tapauksessa yksikielisissä maahanmuuttajaperheissä kasvatettuja lapsia. (Hassinen 2002, 406; Korpilahti 2010, 146). Ensimmäisessä tapauksessa perheessä on kaksi eri kieltä, toisessa perheen kieli eroaa ulkoisen sosiaalisen ympäristön kielestä.

Molemmissa tapauksissa lapsi voi hallita molemmat kielet äidinkielenomaisesti. Hassisen mukaan kahden kielen omaksumiseen vaikuttavat ikä, sukupuoli, älykyys, muisti, motivaatio ja tunneside kyseessä olevaan kieleen (Hassinen 2002, 405). Kieleen omaksumiseen vaikuttaa myös kielen sosiaalinen asema.

Lapsen ympäristön vähemmistökielen asemassa oleva kieli kaipaa erityistä tukea, jotta lapsesta voisi kasvaa aidosti kaksikielinen. Kaksikielisyden oppimisprosessissa on erittäin tärkeää antaa lapselle mahdollisuus ja tila puhua molemmilla kielillä (Huhtinen 2016). Kaksikielinen tanssimuskari on yksi mahdollisuus opiskella molemmat kielet leikin kautta.

Onnistuessaan kaksikielinen tanssimuskari tarjoaa lapselle turvallisen tilan oppia ja harjoitella puhumista molemmilla kielillä. Puhumaan oppii vain puhumalla (Huhtinen 2016). Leikki, laulu, musiikin soittaminen, rytmiharjoittelut, tanssi, lorut ja muut sanaharjoitukset, puhe ja erilaisten roolien omaksuminen ja improvisaatio osana tanssimuskaritapahtumia muodostavat tanssimuskarin oppimiselementit.

3.4 Venäjän- ja kaksikielinen väestö Suomessa

Tilastotietojen mukaan maamme venäjänkielinen väestö on neljänneksi suurin väestöryhmä Suomessa, heti suomen-, ruotsin-, ja vironkielisten jälkeen, ja se kasvaa nopeasti (Tilastokeskus 2019).

Koko maassa venäjänkielistä väestöä on 84 190. Uudellamaalla heistä asuu noin puolet eli 41 777. Pieniä, 0–4-vuotiaita lapsia on 2 084 kpl, ja 5–9 v. taas vastaavasti on

2 492 kpl. 2018–2020 vuonna näistä 4 576 kaksikielisestä lapsesta vain 30 lasta (0,6%) on saanut osallistua heidän molempia kieliä, niin suomen kuin venäjänkin kieli-taitoa ja heidän omaa persoonaansa ja luovuuttaan voimakkaasti kehittävään tanssi-muskariopetukseen. Tilastotiedot selkeästi osoittavat, että kaksikielisellä tanssimuska-riopetuksella on nopeasti kasvavaa kysyntää myös tulevaisuudessa.

4 Tanssi kielen tukena

Lapsen minäkäsitys varhaisessa iässä on hyvin herkkä ympäröivälle todellisuudelle. (Rusanen, Kuusela, Rintakorpi & Torkki 2014, 28). Altistamalla lasta taiteelle siitä tulee hänelle luonnollinen ympäristö, jossa pelata, tuntea, kasvaa ja elää (Huhtinen-Hildén 2010, 136). Esimerkiksi kieltä voi opettaa luontevasti laulujen ja lorujen avulla, ja tanssin avulla voidaan harjoitella hyvää ryhtiä ja asentoa sekä tilallista hahmottamista. Lapset tarvitsevat aikuista kulkemaan kanssaan myös taiteen maailmassa, antamaan ja ja-kamaan sanoja, säveliä, tarinoita (Huhtinen-Hildén 2010, 136).

Lapsen oleminen on kokonaisvaltaista. Pienten lasten suhde ympäröivään todellisuuteen on havainnoiltaan herkkää. Heidän aistiensa vastaanottokyky on aktiivisempaa ja vahvempaa kuin myöhemmissä elämänvaiheissa (Rusanen ym. 2014, 28). Lapsi saa voimaa ja työkaluja taiteista rakentaessaan omaa maailmankuvaansa. Taiteet antavat lapsille näyttämön harjoitella tunteita ja toiveita, voittaa pelkoja, kasvaa ja elämää. Lapsi ei lainkaan kyseenalaista taidetta. Hän käyttää sitä ja elää siinä, jos se hänelle suodaan. Silti lapsi tarvitsee aikuista kulkemaan kanssaan myös taiteen maailmassa, antamaan ja jakamaan sanoja, säveliä, tarinoita (Huhtinen-Hildén 2010, 138). Kehon hahmotus paranee yhdistämällä lauluihin ja loruihin liikettä ja tanssia.

4.1 Mitä tanssi on?

Tanssi on plastista tunteiden ilmaisua vartalon liikkeillä musiikin elementtien säestämänä. Tanssi myös on tapa itsensä ilmaisuun liikkeen avulla. (Kozlov ym. 2010, 16). Tanssi on syntynyt jokaisessa ihmisessä jo ennen syntymää, oman ja äidin sydämen lyöntien tahdissa. Omasta kehosta nauttiminen tanssin avulla antaa luonnollista iloa ja löytämisen ja oivalluksen riemua (Anttila 2013, 124).

Tanssijan vartalo on hänen soittimensa. Plastista ja Ilmeikästä kehon liikettä voidaan verrata soittimeen (Hossam 2021). Nämä soittimet ovat muodoltaan erilaisia, mutta ne välittävät saman kauneuden ja tunteen olemuksen. Sekä musiikki että tanssijan liikkeet ilmentävät samoja tunteita ja kauneutta (Juntunen 2004, 64–65).

Tunteiden, roolien, tarinoiden, ilmeiden ja tunnelmien ilmaisu on olennainen osa tanssia. Ihan samoin kuin elämän tavoite on elämä itse, niin on tanssin tavoite tanssi itse. Tanssiopetuksen tehtävänä on auttaa lapsia löytämään sisäinen maailmansa ja kehittää fyysisiä taitojaan.

4.2 Lastentanssi

Tanssiopiskelun tavoite varhaislapsuudessa on ymmärtää ja kehittää lasten kehon koordinaatiota ja kehollista ilmaisua, tunteita, sosiaalisia taitoja ja luovien kykyjen muotoutumista. Lastentanssin tarkoituksena on antaa lapselle iloa liikkumisesta (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, 65). Pääpaino on lapsen luovan mielikuvituksen käytössä.

Lasten fyysisen kestävyuden opettamisen aikana lisääntyy motorinen taito, liikkeen koordinointi, rytmitaju, suora ryhti ja kaunis kävely. Lapsi tutustuu perusliikunnan avulla kehoonsa, kykyyn liikkua tilassa ja tilan hahmottamiseen (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, 64–65).

Mary Joycen mukaan tanssituntien tavoitteet voidaan jakaa kolmeen ryhmään: kehollisiin, älyllisiin ja henkisiin tavoitteisiin (Joyce 1984, 9–10). Toisin sanoen ne ovat: psyko-motoriset tavoitteet, sosioemotionaaliset ja kognitiiviset tavoitteet. Ensimmäisen ryhmän tavoitteita ovat: perusliikkeiden harjoittelu ja kehittäminen, fyysisten kykyjen kehittäminen, kehonhallinnan harjaannuttaminen ja silmä-käsi-koordinaation työstäminen. Sosioemotionaalisia tavoitteita ovat: myönteisen kehonkuvan muodostuminen, minäkuvan positiivinen kehitys, yhteistyökyvyn kehittäminen ja itsensä hahmottaminen suhteessa yhteisöön. Kognitiivisinä tavoitteina voidaan pitää luovuuden kehittämistä, keskittymiskyvyn harjoittelua sekä kielellisten kykyjen ja havaintokyvyn harjaannuttamista (Koivukangas 1999, 45–46). Lasten tanssi alkaa rytmistä, jossa tanssin opiskelu alkaa yksinkertaisilla liikkeillä, useimmiten se on jäljitelmä opettajan liikkeistä.

Tanssissa on yhdistetty useita eri tavoitteita (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, 65). Se on samalla fyysinen harjoitus, joka

vaikuttaa terveelliseen kehokehitykseen, sekä itseilmaisua musiikin ja liikkeen kautta, ja näin se edistää henkistä kehitystä.

Tanssi ja musiikki ovat itsenäisiä taiteita, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa. Tanssi on musiikin ilmaisua kehon kautta. Musiikki antaa emotionaalisen värin, musiikissa tanssi on voimakas ilmaisukeino, joka auttaa välittämään tunteita ja mielialaa syvemmälle. Liikkumisen tarve on lapsen perustarve, ja liikkuminen on yleensä lapsista hauskaa ja luonnollista (Ruokonen 2011, 67).

5 Musiikki varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa monet lapsen toiminnoista liittyvät musiikilliseen toimintaan. Leikki, liike, aikuisten puheen kuunteleminen, kehtolaulut ja muu musiikki ovat tärkeitä elementtejä lapsen elämässä jo syntymässä (Ruokonen 2011, 63). Varhaislapsuudessa saatu musiikillinen koulutus tukee lapsen luovuutta ja heidän itseilmaisunsa kehittymistä. Musiikkikasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kehityksen kaikkia osa-alueita. Tähän sisältyy motorinen, sosiaalinen, kognitiivinen ja emotionaalinen kehitys. Varhaislapsuuden musiikkikasvatuksen tavoitteena on myös kannustaa ja tukea musiikillisen harrastuksen syntymistä. (Hurjala & Turja 2011, 122–123.) Varhaiskasvatuksessa opittu musiikki parantaa lapsen oppimisympäristöä ja tukee hänen kokonaiskehitystään. (Ruokonen ym. 2009, 22.)

Musiikki auttaa tuomaan esiin harmonisen yhdistelmän sekä lapsen psyykkistä että fyysistä kehitystä, ja myötävaikuttaa kiinteän persoonallisuuden muodostumiseen (Jevtichova 2016). Esittelemällä lapsille monenlaista musiikkia, jossa on erilaista emotionaalista sisältöä, he oppivat empatiaa (Kabalevski 2018, 222–223).

5.1 Musiikki kielen tukena

Musiikki ja puhe liittyvät läheisesti toisiinsa. Tutkijan Steven Brownin (2005) hypoteesin mukaan sanallista kieltä edeltää ”musikieli” (musilanguage), jota käytettiin signaalina esimerkiksi eläinten pelottamiseksi (Brown 2005, 273–274).

Steven Brown artikkelissaan ”A Joint Prosodic Origin of Language and Music” (2017) osoittaa, että musiikki sisältää useita elementtejä, jotka ovat myös kielen ja puheen komponentteja (Brown 2017). Musiikki kehittää kykyä erottaa äänet korvalla, näin lasten mielikuvitus ja itseilmaisuus kehittyy. Samalla kehittyy kyky ilmaista ajatuksia sanoilla, liikkeillä ja eleillä (Ruokonen 2011, 62).

Sekä musiikki että kieli ovat ihmisten vuorovaikutustapoja ja tapoja ilmaista itseään (Ruokonen 2011, 62). Musiikki on taiteen lisäksi myös viestintäväline. Suurten säveltäjien teosten ymmärtämiseksi ei tarvitse puhua samaa kieltä heidän kanssaan. Sama musiikki on ymmärrettävää eri kansallisuuksille ja eri ikäisille ihmisille (Lehtiranta 2004, 15).

Monikulttuuristen ryhmien kanssa työskentelyssä musiikki on tekijä, joka yhdistää kaikkia eri kulttuureja ja kieliä edustavia ihmisiä. Inka Ritvanen pitää musiikkia hienona oppiaineena tutkia eri kulttuurien rikastuttavaa vuorovaikutusta toisiinsa. Tämän vuoksi hän pitää musiikkia – kuten muitakin taideaineita – loistavina oppiaineina (Ritvanen 2009, 128). Musiikki on väline ymmärtää muita ihmisiä, kulttuureita ja aikakausia. Kielen oppiminen on helpompaa musiikin avulla. Yksinkertaisesti sanoitettu ja selkeä melodia on helpompi muistaa. Musiikki on loistava työväline vieraan kielen oppimiseen (Pasanen 1992, 98).

5.2 Rytmi, soittaminen, laulaminen

Kuten Orff sanoi, "Alussa oli rumpu" (Setälä 1995, 15). Rytmi on liikkeen ja musiikin perusta, josta mikä tahansa perinteinen kulttuuri alkaa. Rytmi järjestää elämän ja ajattelun, ja se on elämämme perusta. Kaikki ympärillämme on rytmissä: vuodenajan vaihto, päivä ja yö, sydämen syke, jne. Rytmi kehittää motorisen liikkeen taitoa. Rytmin kautta ihmiset oppivat kävelemään, laulamaan, laskemaan ja tanssimaan. Lapset harjoittelevat puhumista aina tiettyssä rytmissä: aluksi lapset lausuvat sanat tavuttaen, ja näin jokaiselle vähitellen muodostuu oma puherytmi ja tempo. Rytminen puhe ja laulaminen on sanallinen silta, joka yhdistää liikkeen ja musiikin. Rytmiset sanat yhdistettynä liikkeeseen auttavat lapsen puheenoppimista. Liikkeiden koordinointi musiikkirytmien avulla kehittää lapsen huomiokykyä, muistia ja puhetta (Nadyrova 2015).

Soittimien soittaminen tukee käden liikkeiden koordinaatiota, rytmitajua, hengitystä ja kykyä hallita kädenliikkeitä. Lauluun kuuluu usein soittimien säestystä. Tämä auttaa lasta laulamaan rytmissä ja kuuntelemaan omaa säestystään.

Kun lapsi oppii laulamaan, niin aluksi vain aikuinen lausuu kaikki laulun sanat. Myöhemmin lapsi alkaa lausua tavuja yhdessä aikuisen kanssa. Sen jälkeen hän yrittää sanoa viimeisen sanan, sitten kaksi viimeistä sanaa. Sitten hän hallitsee koko lauseen. Laulamalla yksinkertaisia lauluja yhdessä lapsi oppii jäljittelemään. Opittuaan uuden

sanan tai laulun lapsi toistaa sen monta kertaa (Ruokonen 2011, 62). Laulaminen edistää puhetaitojen kehittymistä ja lapsen sanaston täydentymistä. Sen avulla tutustutaan uusiin sanoihin ja käsitteisiin.

6 Tanssimuskari

Tanssimuskari pyrkii kokonaisvaltaiseen oppimistapahtumaan hyödyntäessään keuhomaisia, fyysisyyttä, muistia, sanavarastoa, puhevalmiuksia, rytmittäjää, tilahahmosta, sosiaalista kanssakäymistä, mielikuvitusta, rohkeutta ja eläytymiskykyä. Tanssimuskari tarkoituksena on lapsen monipuolinen kehittäminen musiikin ja tanssin keinoin. Musiikki- ja tanssi yhdistyvät harmonisesti osana luonnollista oppimisprosessia. Musiikki ja tanssi ylittävät kaikki kulttuuri- ja ikäraajat.

Useissa kulttuureissa eri puolilla maailmaa on jo ammoisista ajoista alkaen käytetty erilaisia ranne-, olkapää-, nilkka-, polvi- ja lannehelimiä ja kulkusia osana tanssia. Myös tanssin alustaksi valittu maa-, kivi-, tai puupohja on toiminut instrumenttina. Lisäksi tanssija voi taputella, tömistellä, kahisutella, napsutella, maiskutella, huudahdella tai jopa laulaa. Tanssin perkussio luo näin musiikin rytmin ja äänimaailmaan. (Brown & Parsons 2008, 7879; Kozlov ym. 2010, 121).

Tanssi oli alun perin prosessi äänien tuottamiseksi. On todennäköistä, että tanssi ja musiikki kehittyivät yhdessä keinona tuottaa rytmiä; tanssi ja musiikki, erityisesti lyömäsoittimet, kehittyivät yhdessä täydentävinä keinoina tuottaa rytmiä. Ensimmäiset lyömäsoittimet ovat saattaneet olla tanssijoiden koristeita. (Brown & Parsons 2008, 82–83.)

Tanssilla on valtavat mahdollisuudet kuvata ja jäljitellä. Tämä osoittaa sen rooliin arkaaisena kommunikaatiovälineenä ja puheena. Tanssi on tosiasiallisesti viittomakieli. Sekä musiikilla että tanssilla on valtavia mahdollisuuksia kuvailla ja jäljitellä. Tanssi antaa ihmisten kertoa tarinoita kehollaan, mutta myös tehdä se synkronoituina muiden ihmisten liikkeiden kanssa, mikä edistää ihmisten sosiaalista vetovoimaa toisiinsa. Tanssi yhdistää kielen ilmaisukykyyn musiikin rytmiin. Tanssin avulla voit ilmaista selkeästi ajatuksesi. (Musiikki ilmaisukeinona koreografiassa 2015).

Tanssimuskari sinänsä ei ole mikään uusi asia. Tanssin ilmaisullisten elementtien tietoinen tuominen osaksi musiikkileikkikoulun opetustapahtumaa on kuitenkin uutta varhaisiän kasvatuksessa. Tanssimuskari rakentuu musiikista, kehoilmaisusta ja liikkeestä ja kaksikielisistä äänteissoinnullisista sanoista ja lorulauseista.

Tanssimuskarissa tanssi tukee musiikkia ja musiikki vuorostaan tanssia. Rajoja ei näiden kahden ilmaisumuodon välillä ole, vaan ne muodostavat yhden kokonaisuuden.

Tanssin ja musiikin elementit menevät kuin sormet lomittain.

Tanssin ansiosta laulu, leikki, rytmi, koordinaatio, motoriset taidot, musikaalisuus ja sosiaalisuus kehittyvät. Päätaavoitteena on luoda lapsille lämmin ja kestävä suhde tanssiin ja musiikkiin.

Musiikki ja tanssi vaikuttavat muistiin, käsityskykyyn, käyttäytymiseen, tunteiden, älykkyyden ja kielen kehityksen ja psyyken rakentumiseen. (Sheppard 2005, 116; Levitin 2010, 258). Musiikki- ja tanssikoulutus stimuloi ja korjaa lapsen luonnollista kehitystä, koska kosketuksesta taiteen kanssa ilon ja nautinnon tunteiden vaikutuksesta henkisten prosessien aktiivisuus lisääntyy.

Tanssi ja musiikki ovat itsenäisiä taiteita, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa. Tanssi on musiikin ilmaisua kehon kautta. Musiikki antaa emotionaalisen värin. Musiikissa tanssi on voimakas ilmaisukeino, joka auttaa välittämään tunteita ja syventämään mielialoja ja tarinaa.

“Tanssilla ja musiikilla on paljon yhteisiä elementtejä. Yhteys musiikkiliikunnan ja tanssin välillä on läheinen!” (Anttila 1994, 12–13.)

7 Tanssimuskarin kokonaissuunnitelma, teemat ja siirtymät

7.1 Tanssimuskarin suunnitelma ja teemat

Tanssimuskarin suunnitelma on rakennettu erilaisista etukäteen valituista teemoista. Nämä teemat voidaan toteuttaa improvisoidussa järjestyksessä, kuitenkin suunniteltu oppitunnin draamankaari huomioiden. Draama eli tarina muodostaa yhteyden musiikin ja tanssin, ja leikin ja sanojen välillä.

Lasten kanssa tapahtuva vuorovaikutus vaikuttaa oppitunnin improvisaatioteemojen toteutusjärjestykseen. Tämä edesauttaa oppitunnin valitun teeman ja kerronnallisen

draamankaaren toteutumista. Tarinasävellys voi olla laulu, sävellys, musiikkitarina, musiikkiteatteri tai muu luova toiminta, ja sen voi toteuttaa lapsi tai aikuinen (Hakomäki 2007, 15–16).

Tanssimuskarin teemat valikoituvat vuodenaikojen, eri juhlapäivien ja lasten satujen mukaan seuraavasti:

Syyslaulut ja leikit (Liite 1)

Karhuperhe ja linnut (Liite 2)

Jänöpupu ja orava (Liite 3)

Joulu (Liite 4)

Talvilaulut ja leikit (Liite 5)

Pienet kokit (Liite 6)

Kissat ja hiiret (Liite 7)

Kalat (Liite 8)

Kevätlaulut ja leikit (Liite 9)

7.2 Oppitunnin tarinankerronnallinen kaari ja siirtymät

Säveltarina voi olla laulu, tarina, sävelteos, musiikkitarina, musiikkileikki, musiikkiteatteria, siis luovaa toimintaa (Hakomäki 2007, 16). Tarinan kertoja, teoksen tekijä, voi olla aikuinen tai lapsi, ryhmä tai perhe, kuka tahansa meistä.

Opetustapahtuman tarinankerronnallisuus on muunneltavissa, ja sen tulee muuttua valitun teeman mukaan. Esimerkiksi ”Syyslaulut ja -leikit” -teemaisessa opetussessiossa olemme sadepisaroihin ja loiskuttelemaan vettä (Liite 10, Video 1: [Vesipisaroihin](#) 10:50-12:46 min).

[Talvilaulut ja leikit](#) teemaisessa (Liite 10, Video 2: 11:15-12:20 min) sessiossa luistelimme, hiihdämme ja teemme lumiukkoja ja -enkeleitä. Interaktiivisessa opetussessiossa lapset saavat itse ehdottaa ideoita mitä voisi tehdä talvella.

Erittäin tärkeätä tanssimuskarissa on sujuva siirtymä. Aktiviteetista toiseen siirrytään vaihtamalla valitun teeman mukainen roolileikitapahtuma. Lattialämmittelystä noustaansa seisomaan pystyasentoon. Tarinankerronnallinen flow mahdollistaa joustavan siirtymisen esimerkiksi tanssimisesta soittamiseen, soittamisesta laulamiseen, rytmileikistä roolileikkiin. Jälleen kerran haluan tuoda esiin temaattisen draamankaaren tärkeyden

koko oppimistapahtuman aikana. Sama musiikkikappale voidaan tuottaa eri elementeillä monipuolisesti: laulaen, tanssien, soittaen, kehorytmillisesti, kehorummulla, loruilten, ääneen lausuen.

Lattiavenyttely "[Aurinko](#)" (Liite 10, Video 3: 8:00-9:15 min) jäljittelee auringon liikkeitä. Suoran jalan nosto tiukalla varpaalla jäljittelee auringon säteitä. Pään päällä käsien yhteen taputtelu suoralla selällä istuen kehittää rytmitajua, ja opettaa oikean selkärangan asennon. Nousu istuma-asennosta seisomaan jäljittelee kuinka aurinko nousee ja laskee. Siirryttäessä lattiavenyttelystä piirileikkiin tapahtuu kehon lämpeneminen.

Lattialla venyttelyn ja perhosharjoituksen jälkeen suoritetaan "Perhosten huivitanssi". Lapset imitoivat perhosen siipien liikettä. Tämän jälkeen seuraa triangeleilla soitettu "Motylek"(perhonen)-laulu, jossa yksi lapsi voi lentää leikkiperhosella. Kun kappale pysähtyy perhonen istahtaa kukalle.

8 Opetuksen elementit

Tanssimuskarissa tanssitaan, soitetaan, taputellaan, koputellaan, leikitään, loruillaan ja lauletaan. Tanssimuskarileikkikoulu tunnille osallistui yhdeksän 3–4-vuotiasta lasta.

Tanssimuskari osaelementit ovat:

Alkulaulu eli nimikkolaulu (aina sama)

Liikunnallinen lämmittely

Lattiavenyttely eli parterre-voimistelu

Matkimisharjoittelu osana laulua

Musiikin soittamista eri instrumentein

Musiikin kuuntelu ja tunneilmaharjoitus

Improvisaatio

Ryhmätyöskentely

Parityöskentely

Erilaisten liikeratojen motoriset harjoitukset

Loppulaulu (aina sama)

8.1 Alkulaulu eli nimikkolaulu

Tanssimuskarin alkulaulussa käytettiin molempia kieliä. Laulettiin "Nimi-kulta" laulu jokaiselle opiskelijalle suomeksi ja venäjäksi. Kahden kielen käyttö aktivoi hermoyhteydet, vaikuttaa positiivisesti ajatteluun ja lapsen henkiseen kehityksen tasoon. Laulaminen kahdella kielellä kiinnostaa lapsia, ja myös kannustaa heitä laulamaan. Samalla se on reaktionopeusleikkiä, jossa päätehtävänä on seurata opettajan nopeaa kielenvaihtoa. Aluksi lapset vain seuraavat opettajan laulua ja eläytyvät lauluun perussykkeellisesti, käyttäen omaa kehorumpuaan. (Liite 10, Video 1: [Alkulaulu 1](#) 4:25-6:34 min). Osallistuttuaan 8–10 kertaa tanssimuskaritunnille lapset jo osaavat "Nimilaulun" ulkoa ja liittyvät myös itse mukaan laulamaan. (Liite 10, Video 3: [Alkulaulu 2](#) 0:11-2:25 min).

Kaksikielisten lasten kanssa työskennellessä on tärkeä antaa ohjeet molemmilla kielillä. Lapset kuuntelevat ohjeita useita kertoja molemmilla kielillä ja ymmärtävät sanojen merkitykset, ja muistavat ja oppivat myös tuntemattomat sanat.

8.2 Liikunnallinen lämmittely

Leikin kautta lapset tutustuvat omaan kehoonsa ja sen motoriikkaan, linjoihin ja liikeroihin. Samalla he oppivat suhteuttamaan oman kehonsa tilassa, oppivat mitä tarkoittaa rivi, linja, piiri ja ympyrä. Musiikki on erittäin vahva stimulantti leikille. Videolla [Missähän ne silmät on?](#) (Liite 10, Video 4: 7:46-9:30 min) näemme miten lapset musiikin alkaessa ensin aloittavat vain juoksemaan, ja sitten ohjaajaa matkien osallistuvat tanssimuskarin varsinaiseen ohjelmaan. Musiikki järjestää lapset ja heidän liikkeensä. Lapset osallistuvat ohjelmaan ilman sanallista ohjausta musiikin ohjaamina. Selkeän ja helpon liikkeen onnistunut suoritus tuottaa lapsille onnistumisen ja osallistumisen iloa.

Lämmittely sisältää erilaisia lämmittelyliikkeitä ja tapahtuu usein piirileikkinä. Se koostuu marssista, varpailla kävelystä, raajojen venyttelyliikkeistä ja tömistelyistä, taputuksista, hypyistä, juoksemisesta (Liite 10, Video 5: [Liikunnallinen lämmittely](#) 6:04-7:50 min ja Liite 10, Video 3: [Aurinko-lämmittely](#) 9:30-12:15 min). Tavoitteena on valmistella lapsen keho oppitunnille ja antaa lapselle positiivinen kokemus omasta kehostaan tapahtumatilassa. He oppivat mitä tarkoittaa piiri, ryhmä ja yhteisö.

Tunnin alussa on tärkeää tarjota lapsille kanava purkaa ylimääräiset energiansa niin, että he paremmin kykenevät keskittymään tanssimuskarin vaatimaan opetukseen. Liikuminen on tapa vapauttaa lapsen luonnollista motorista energiaa, ja se poistaa ei-toivottuja impulsseja. Tämä kehittää samalla lapsen keskittymiskykyä. Repertuaari vaikuttaa suoraan yleiseen tunnelmaan ja iloisuuteen. Musiikki-impulssi kutsuu ohjattuun liikumiseen. Lapset imitoivat opettajaa liikesarjojen suorittamisessa ja toistossa. Tästä esimerkkinä ”[Sade-Stop](#)” leikki (Liite 10, Video 1: 7:59-9:30 min).

”[Jumppa](#)”-leikin (Liite 10, Video 6: 1:20-3:18 min) tavoitteena on vapauttaa luova ilo.

8.3 Lattiavenyttely eli parterre-voimistelu

Lattiavenyttelystä on lapsille paljon monenlaista hyötyä. Se parantaa keskittymiskykyä ja fyysistä suoriutumiskykyä. Lattiavenyttely vahvistaa myös koordinaatiota ja rytmitajua sekä vaikuttaa lapsen luovuuteen ja tunneälyyn.

8.3.1 ”Leikkimatka”

Polkupyöräilyn imitointi lattialla istuen. Jalat matkivat pyörän polkemista, ja kädet ohjaavat ”ohjaustankoa”.

Saavumme kauniiseen lehtoon, jossa on paljon hämähäkkejä ja hyönteisiä. Lapset matkivat kaikkien näitten liikkeitä, ja kertovat minkälaisia ja minkä värisiä perhosia ovat. Ohjaaja laulaa perhoshaavilaulua, ja ”pyydystää haavillaan” perhoslapsia. Kiinnitetusta lapsesta tulee vuorostaan perhospyydystäjä. Hän myös itse laulaa ”Perhoshaavi”-laulua. Tämä leikki aktivoi lapsen äänihuulet, äänenmuodostuksen ja laulun. [Lattiavenyttely](#)-laulun (Liite 10, Video 4: 00:00-00:38 min) palkintona on saada myös itse vuorollaan olla perhospyydystäjä

Sitten tarinan kerronnassa pyörämatka jatkuu, ja saavumme meren rannalle.

8.3.2 ”Meritähstileikki ja rapuleikki”

Meren rannalla on paljon kiviä. Kuka asuukaan kiven takana? Meritähstileikki on tasapainon harjoitteluleikki. Pepullaan istuvien lasten raajat ovat meritähkien sakaroita. Raajojen ilmassa venyttely äärimmilleen kehittää tasapainomotoriikkaa, ja -aistia. Rapuleikissä taas lapset suorittavat lantioillaan siltaliikkeitä ja samalla hämähäkkikävelevät.

Pyörämatka jatkuu, ja saavumme prinsessan vankitornille, jota ilkeä lohikäärme vartioi. Prinsessa on tietenkin vapautettava. Lohikäärme ammutaan jalkajousella, joka on lasten omat jalat ja kädet, joita vuoron perään jännitetään supussa ja sitten laukaistaan suoriksi (Liite 10, Video 7: [Lattiavenyttely](#) 11:26-11:57 min).

Näitä leikkejä voi toteuttaa tarvittaessa joko vain yhden, kaksi tai kaikki kolme osiota, riippuen tilanteesta, teemasta ja lasten fyysisestä valmiudesta. Alussa toteutetaan vain yksi leikkiosio, ja lopussa kaikki osaavat jo kaikki kolme. Kaikki osiot yhteensä kestävät noin 15–25 minuuttia. Nämä leikkiosiot perustuvat mielikuvaharjoitelmiin yhdessä kehollisen ilmaisun kanssa. Lasten mielikuvitus, kehoilmaisuus ja sanavarasto laajenevat paljon.

8.4 Matkimisharjoittelu osana laulua

Laulamisella on positiivinen vaikutus lapsen kehon yleiseen tilaan. Se parantaa verenkiertoa, syventää hengitystä, edistää reaktiokykyä, ja virkistää henkistä olotilaa ja kehitystä. Laulaminen myös laajentaa lasten näköaloja, lisää tietoa ympäröivästä elämästä, tapahtumista, luonnonilmiöistä. Tätä kautta se laajentaa käsite- ja sanavarastoa, sanastoa. Viimeaikaiset tutkimukset ovat osoittaneet, että rikkaamman sanaston omaavat lapset ovat sosiaalisempia ja joutuvat vähemmän ristiriitaisiin tilanteisiin. Laulaminen rentouttaa sekä kehon, että mielen. (MacLeod, Castellanos-Ryan, Parent, Jacques & Séguin, 2017.) Pienten lasten muisti on sattumanvaraista ja mosaiikinomaista (Kulagina 1999, 56–57). Tämä tarkoittaa, että lapsi ei aseta itselleen tietoisia tavoitteita muistaa mitään. Muistelu tapahtuu hänen omasta tahdostaan ja tietoisuudestaan riippumatta, ikään kuin omaehtoisesti. Lapsi muistaa, että mihin hänen huomionsa kiinnitettiin, mikä vaikutti häneen, mikä oli hänelle mielenkiintoista, houkuttavaa, erikoista ja epätavallista. Tahattomien sanojen muistamisen laatu riippuu siitä, kuinka aktiivisesti lapsi on vuorovaikutuksessa sanatilannetapahtuman kanssa (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019).

Tanssimusiikissa painotetaan kehon motorista muistia. Lapset muistavat laulun sanat liikkeen, leikin ja matkimisen avulla. Lapsen muisti koostuu tällöin rytmimuistista, sävelmuistista ja leikkiroolien erilaisista tunnetilamuisteista, ja sanojen soinnista. Puhe- ja liikeritymien muodostamalla kokonaisuudella on keskeinen rooli muistin syntymisessä.

3–4 vuoden ikäisenä kuvamuisti on ominaista lapsille. Hän muistaa vain esimerkiksi tuttuja esineitä. Siksi tanssimuskarin aikana usein toistetaan helposti ymmärrettäviä kuvia ja symboleita. Esimerkiksi: ”Pienet kokit”, ”Kirahvit”, ”Bussikuljettaja”, ”Kissat ja hiiret”, jne.

[”Kissa harmaa kävelee”](#) (Liite 10, Video 8: 5:27-8:39 min). tanssin aikana lapset liikkuvat piirissä laulun sanoituksen mukaan. Ympyrän keskellä on yksi lapsista, joka esittää Vaska-kissaa. Lapset seisovat hiirinä piirissään kissan ympärille, Vaska lausuu rytmikkäästi tekstinsä, ja alkaa sitten pyydystää hiirtä. Pelin toistaminen, selkeät kuvat, yksinkertainen melodia ja sanat sekä emotionaalinen suorituskyky mahdollistavat tekstin muistamisen nopeasti. Siksi laulaminen varhaisessa iässä on erottamaton osa kehon liikettä ja tanssileikkiä.

Taulukko 1. Ходит Васька серенький/Kissa harmaa kävelee

Ходит Васька серенький, Хвост пушистый беленький, Васька-кот.	Kissa harmaa kävelee Valkohäntä huojuilee Vaska on
Сядет, умывается, Лапкой вытирается, Песенки поёт. Мяу-мяу	Istuu kissa aloilleen Kuivaa kuonon tassuillan Laulun laulaa hän Miu mau
Дом неслышно обойдёт, Притаится Васька-кот, Серых мышек ждёт...	Talon ympäri kävelee Piiloon menee kissanen Hiirtä odottaa
Мышки, мышки, вам беда, Не бегите некуда! Всех поймает кот.	Pienet hiiret varokaa Älkää juosko ollenkaan Kissa saalistaa

8.4.1 Laulu kehittää puhetta

[”Miksi seisot? Mikset tanssi?”](#) (Liite 10, Video 7: 3:20-4:55 min) tanssissa lapset saavat emotionaalista iloa laulamisesta ja kehittävät puhetta, muistia ja huomiokykyä. Laulami-

nen on tärkeä väline puheen ja hahmotuksellisten tapahtumien eli kognitiivisten prosessien kehittämisessä. Laulun helppous (vain kaksi nuottia) antaa osaamisen ja onnistumisen iloa. Lapset saavat positiivista feedbackia eli kokemuspalautea.

Tässä lorussa jokainen lapsi on vuorollaan lumiukko, ja muut laulaen ”rakentavat” hänet. Laulu opettaa sosiaalisia taitoja ja luottamusta ja rakentaa siitä kautta lapsille positiivista minäkuvaa.

Selkeät kahden nuotin laulut antavat lapsille liikerytmin liikerytminsuurta iloa: Teen, teen, lumiukon teen, lumiukolleni laitan pään/ nenän/silmät jne. paikalleen!

Tanssimusiikkitunneilla lauluohjelmisto valittiin melodian yksinkertaisuuden, laulun teeman selkeyden ja laulun sanojen liikunnallisuutta ja rytmiä tukevan luonteen mukaan.

8.5 Musisointi eri instrumentein

Tanssimuskaritunnit muodostavat tilan, jossa lapsi tutustuu erilaisiin soittimiin: kapuloihin, marakasseihin, rumpuihin, triangeleihin, kastanjetteihin ja puulusikoihin. Lapset oppivat koordinoimaan käden liikkeitä musiikin rytmin kanssa. Suorittamalla yksinkertaisia harjoituksia lapset kehittävät motorisia taitojaan, koordinaatiokykyään, rytmitajuaan ja tietysti musikaalisuuttaan. Erilaisilla lyömäsoittimilla säestetään lauluja. Kuten aiemmin todettiin, laulu, puhe ja liikkuminen taas liittyvät läheisesti toisiinsa, ja liikkeen ja kehon motoriikan avulla laulun sanat muistetaan nopeammin.

”[Karhuperheleikissä](#)” (Liite 10, Video 6: 6:46-12:57 min) lapset soittavat kapuloilla karhua-loruun tekstin mukaisesti. Pikkukarhu ei vieraile yksin, vaan hänellä on mukanaan isä-, ja äitikarhu. Lapset tarjoavat karhuille vuorotellen mitä haluavat: Omenoita, sieniä, marjoja ja pähkinöitä.

Lapset soittavat rytmiä äitikarhu tassuttaa, pikkukarhu tassuttaa. Karhut käyvä metsän läpi ja haluavat syödä. Mitä ruokaa heille annamme?

”[Pieni veturi](#)” -laulussa (Liite 10, Video 9: 9:30-11:58 min) osallistujat soittavat rumpuja veturin ja junan ääniä matkien, joko nopeasti tai hitaasti. Sitten he soittavat rumpusooloa joko nopeasti tai hitaasti.

Soittaessaan eri instrumenttein lapset aktiivisesti kehittävät heille tärkeitä henkisiä prosesseja. He oppivat kuulemaan ja kuuntelemaan. Sen merkitys on, että lapsi oppii

paitsi kuulemaan, niin myös keskittämään huomionsa erilaisiin ääniin ja huomioimaan niitten erilaisia ominaisuuksia. Leikin ansiosta hänestä tulee tarkkaavaisempi ja keskittymiskykyisempi. Soitanto kehittää näin muistia, ja myös puheesta tulee selkeämpää ja ilmeikkäämpää.

Videolla ["Keltainen laulu"](#) (Liite 10, Video 10: 4:00-6:15 min) lapset leikkivät rytmikkäästi marakasseilla laulun tahtiin. Kuunneltuaan opettajan laulua riittävän useasti lapset liittyvät lauluun mukaan.

8.6 Musiikinkuuntelu ja tunneilmaharjoitus

Musiikki auttaa lasta sisäistämään erilaisia tunnetiloja, käsitteitä ja tapahtumakokonaisuuksia. Usein musiikki antaa positiivisia tunteita, antaa iloa ja naurua ja opettaa empatian kykyä. Musiikin kuuntelu voi olla joka reaktiivista, rentouttavaa ja ajatuksia tyhjentävää, tai aktiivista, ajatuksia ja liikkumis- ja luontaista tanssihalua herättävää (Bergallieva 2017).

Kuunnellessaan ["Keltainen laulu"](#) (Liite 10, Video 10: 00:00-2:20 min) kappaletta lapsilla on useita tehtäviä: kuuntelu, opettajan liikkeiden matkiminen, ja laulaminen opettajan osoittamalla tavalla. Video osoittaa, että laulun säkeitten toiston, sanojentoiston ja liikkeiden toiston tullessa tutuksi lapset saavat tästä riemua, ja onnistumisen iloa.

Tavoitteena on jalostaa ja opettaa lapsia usean erilaisen musiikin tyylin ymmärtämiseen. Tanssimuskarissa käytetään sekä laulua, että instrumentaalista musiikkia. Tunnilta kuunnellaan klassista instrumentaalista musiikkia, kevyttä musiikkia, jazzia ja rockia.

8.6.1 Musiikillinen repertuaari

8.6.1.1 Klassinen musiikki

Lapset kuuntelevat Claude Debussyn sävellyksen "Clair de Lune", ja samanaikaisesti puhaltavat kevyitä höyheniä ilmaan. Tarkoituksena on rauhoittua ja keskittyä melodiaan.

Jean Sibeliuksen duetossa ["Vesipisaroita"](#) (Liite 10, Video 1: 12:12-12:46 min) lapset imitoivat käsillään vesipisaroita, ja sade tippuu kämmenille ja polville.

Charles-Camille Saint-Saënsin "Eläinten Karnevaalista" osaa "Aquarium" kuunnellessaan lapset eläytyvät näyttelemään värikkäitä kaloja.

Wolfgang Amadeus Mozartin oopperasta "Taikahuilu" "Papagenon kellopeli"- osiota kuunnellessaan lapset tavoittelevat opettajan puhaltamia saippuakuplia.

8.6.1.2 Kevyt musiikki

Jazz-version "Aurinko"-laulusta lapset tanssivat pareittain omien vanhempiansa kanssa.

Pjotr Tšaikovskin oopperasta "Pähkinänsärkijä" tuttua "Hattarakeijukais"-laulun venäläisen Chizhik Jazz Quartetin soittamaa jazz-versiota kuunnellessaan lapset leikkivät sokerihattaroita kuvaavilla pienillä kämmeneen mahtuvilla muovipalloilla.

"Sateenkaaren tuolla puolen"-laulun soidessa (laulajat Boguševskaja ja Usatšev) lapset ilakoivat ja liehuttelevat värikkäitä voimistelunauhoja.

8.6.1.3 Jazz

Jun Miyaken kappaleen "Lillies Of TheValley" soidessa lapset kulkevat "satulaak-sossa", jonne on rakennettu esterata, jolla lapset hyppelevät "kiveltä kivelle", kulkevat "sillan" yli ja kulkevat "luolan" läpi.

Musiikin vaikutus lapsiin on hyvin voimakasta, ja lapset tässä vaiheessa jo eläytyvät annettuihin tehtäviin ja fantasiamaailmaan täysin rinnoin. Lapset ovat rohkaistuneet eläytymään erilaisiin musiikin luomiin tunnetiloihin ja mielen maisemiin. Opettajan tehtäväksi jää vain ohjata musiikin aktiivista kuulemista.

8.7 Improvisaatio

Soittamalla, laulamalla ja liikkumalla harjoitellaan Improvisointia. Improvisoinnin avulla Jaques-Dalcroze halusi kehittää oppilaidensa kykyä irrottautua yksipuolisesta nuottisidonnaisesta soittotavasta niin, että he kykenevät spontaaniin musiikilliseen ilmaisuun (Juntunen 2004, 29).

8.7.1 Improvisaatio ja liike

Improvisaatio on sävellys ”tien päällä”, work-in-progress esiintymisprosessissa. Opiskelijan improvisointi tanssimuskarissa on ennen kaikkea mahdollisuus ilmaista itseään hankittujen koreografisten taitojen avulla: hyppyjä, askeleita, tanssimusiikin aikana opittuja ojennuksia. Lapsi kiintyy improvisaation itseilmaisuun ja improvisaatioesityksen itsenäisyyteen nopeasti. Kun hän on oppinut alkeistekniikan, lapsi tanssii onnellisen itsenäisesti, keksii omia uusia liikkeitä, leikkii, muuttuu musiikilliseksi kuvaksi, sekä vaihtelee liikkeitä musiikin luonteen, siinä ilmaistun mielialan mukaisesti.

Opettajan tehtävä on ohjata ja auttaa lasta saamaan nopeasti hyväksyntää sekä itseltään että muilta. Ohjaaja antaa lapsille sysäyksen, luvan osallistua improvisaatioleikkiin. Improvisaatioleikissä kaikki kokevat iloa, ja onnistumisen riemua, sillä yksikään ei ole samanlainen kuin muut. Lasten luovat kyvyt kehittyvät musiikin kuuntelun ja musiikkiesitysten seuraamisen kokemusten karttumisen perusteella. Näin opitut uudet taidot siirretään musiikkiin. Improvisaation päämääränä tanssissa on kyky liikkua ilman muistettuja liikkeitä. Lapsille improvisaatio on yksi tapa oppia tuntemaan kehoaan, kuuntelemaan ja välittämään musiikin tunnelmaa liikkeen avulla. Tanssimusiikkitunneilla tanssin improvisaatio on yksi musiikin kuuntelun aktiivisista komponenteista. Kirkas klassinen musiikki, jossa on lapsille ymmärrettäviä kuvia, voi olla hyvä sysäys improvisaatioon. Klassista musiikkia kuunnellessaan lapset jäljittelevät esimerkiksi lumihiuataleiden tai värikkäiden kalojen liikkeitä.

8.7.2 Improvisaatio esineillä

Lasten on helpompi improvisoida konkreettisia esineitä ja asioita. Huivit, voimistelunauhut, pehmolelut ja led-kynttilät täydentävät, syventävät ja konkretisoivat improvisaatiota. Improvisointiin käytetyn musiikin tulisi olla lapsille rytmillisesti, melodiallisesti ja sanallisesti helposti ymmärrettävää, sekä innostaa heitä liikkumaan.

Opettajan laulaessa venäläisen "[Syyslaulun](#)" (Liite 10, Video 11: 4:50-6:15 min) lapset kävelevät ja juoksevat ruskalehtiä käsissään, ja esittävät myös syyslätäköissä kylpeviä pikkulintuja.

Improvisointipelien päätehtävä on vapauttaa lapset, ja auttaa heitä luomaan eläviä kuvaelmiä, kuvauksia ja mielikuvia. Tanssi- ja liikuntaleikissä "Lumiukko" marssitaan piirissä. Ensin lapset suorittavat liikesarjoja, joita opettaja säestää laulullaan. Sitten lapset itse alkavat miettimään, mitä liikkeitä lumiukko voisi tehdä: Hypätä yhdelle jalalle, kävellä taaksepäin, pyöriä jne. "Patsas"-liikuntaleikissä lapset "jäätävät" poseeraamaan, ja opettaja pyytää vuorotellen lapsia näyttämään, kuinka heidän esittämänsä patsas voisi liikkua.

8.8 Ryhmätyöskentely

8.8.1 Sosiaalisten taitojen kehittäminen

Ollakseen olemassa yksilö, "minä", ihminen tarvitsee viestintää, yhteiskuntaa, ryhmässä olemista. Ryhmässä oleminen on ihmisen luonnollinen tarve. Lapselle ensimmäinen ryhmä on perhe, sitten ryhmä päiväkodissa (Kulagina 1999, 30–31). Nivala ja Ryyänen (2013, 27) painottavat, että ihmisestä tulee osa jotakin yhteisöä, kun yhteisö hyväksyy hänet, ja hän haluaa olla yhteisön jäsen. Sen takia ryhmätyöskentely on ihmiselle luonnollista.

Kolmen vuoden iässä tai hieman aikaisemmin lapsen suosikkilauseeksi tulee "minä itse". Tässä vaiheessa lapsi voimakkaasti haluaa tulla "aikuisen kaltaiseksi", mutta ei tietenkään näin voi olla. Kolmen vuoden kriisiin on tyypillistä erottaa itsensä aikuisesta. Tämän ikäisen lapsen emotionaalille kehitykselle on ominaista sellaisten tunteiden ja mielialojen ilmenemismuodot, kuin rakkaus tuttuihin ihmisiin ja esineisiin, tunnistaminen, empatian ilmaisu, kiintymyksen ilmaiseminen vanhempiin, ystäviin ja opettajaan, sekä hyväntahtoinen asenne (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019).

Lapsi pystyy emotionaalisesti reagoimaan - empatioimaan, lohduttamaan ikäisiään, ja auttamaan heitä. Tänä aikana lapsen liikkumistarve on erityisen suuri, ja hän on fyysisesti aktiivinen vähintään puolet hereilläoloajasta. Lapsi alkaa hallita perusliikkeitä ja tasapainoaistiaan. 3–4-vuotiaana lapsi alkaa kommunikoida yhä useammin ja halukkaammin ikäistensä kanssa osallistuakseen yhteisiin leikkeihin, peleihin tai muuhun aktiiviseen sosiaaliseen toimintaan (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019).

Yksi tärkeistä varhaisiän kasvattajan tehtävistä on lasten luontaisten sosiaalisten taitojen muodostumisen tukeminen. Hän ohjaa ja auttaa lasta käsittelemään ja ymmärtämään "minää", "sinää", "meitä". Seurustelu muiden kanssa, tarkkaavaisuus muiden ihmisten tunteille, ja omien henkilökohtaisten tarpeiden ilmaiseminen ovat erittäin tärkeitä sosiaalisten perustaitojen komponentteja (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu 2009, 49.)

Lähes kaikenlaiset tanssimuskarin aktiviteetit liittyvät ryhmätehtäviin. Se, että lapset hyväksytään ryhmässä sellaisina kuin he ovat, antaa heille turvallisuuden ja onnen tunteita. Kirjassaan "Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia" Nivala ja Ryyänen (2013, 29–31) toteavat, että sosiaalipedagogisen osallisuuden määritelmä nostaa esiin yhteistoiminnallisuuden, vuorovaikutuksen ja osallistamisen merkityksen lasten kasvulle ja kehitykselle. (Nivala & Ryyänen 2013.)

Lapset leikkivät yhdessä, soittavat yhdessä soittimia, tanssivat yhdessä, yhteislaulavat, sekä kommunikoivat niin opettajan kanssa kuin keskenäänkin. Ryhmätyö antaa lapsille mahdollisuuden tutustua erilaisiin tanssimalleihin yhdessä rivissä, kahdella rivillä, shakkilaudalla, piirissä, puolikaarella, jne. Nämä toimintamallit voidaan rakentaa vain ryhmässä, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja yhteistyössä.

8.8.2 Ubuntu: "minä olen, koska me olemme yhtä, kimpussa".

Aluksi kaikissa kulttuureissa ihmiset tanssivat ja lauloivat yhdessä, piirissä. Siten ympyräpiiri eli "ubuntu" yhdistää ja antaa sosiaalista voimaa. Ubuntu tulee xhosan kielestä, ja tarkoittaa "Minä olen, koska me olemme yhtä, kimpussa" (Broodryk 1995, 31–37). Lapsille ympyrä tarkoittaa mahdollisuutta yhdistyä toisten kanssa, mahdollisuutta tehdä yhteinen asia yhdessä. Tämä luonnollinen ubuntu-tunne antaa lapsille turvallisuutta, iloa ja riemua olla yksilöinä mukana yhdessä, yhteisessä elävässä organismissa. [Lattiavenyttely-videolla](#) (Liite 10, Video 7: 10:10-11:25 min) lapset yhdessä istuvat piirissä, lasten jalkapohjat ovat kukan terälehtiä. Yöllä jalkapohja-terälehti nukkuu suoraan ojennettuna ja päivällä jalkapohja-terälehti avautuu jännitettynä ylöspäin.

8.8.3 Tanssimuskarissa vanhempien kanssa

Ensimmäisillä oppitunneilla lasten on vaikea olla läsnä ilman vanhempiaan. Siksi lapset harjoittelevat aluksi tanssimuskaria vanhempiensa kanssa. Lapsista on hauskaa tanssia ja laulaa yhdessä. Yleensä kolmen tai neljän vanhempien kanssa vietetyn oppitun-

nin jälkeen he tottuvat opetustapahtumaan ja opettajaan, ja alkavat opiskelemaan yksin, itsenäisesti yhdessä muiden lasten kanssa leikkien. Vanhempien kanssa aloitus-työskentely antaa lapsille turvallisuutta, ja vanhempiensa kautta he myös hyväksyvät ja ymmärtävät opettajan ja hänen tehtävänsä luonteen nopeasti.

Se, että kuinka kauan lapsen, opettajan ja muun ryhmän sopeutumiseen kuluu, riippuu vanhempien alkuosallistumisesta tanssimuskarin oppimisprosessiin.

8.8.4 Lentokoneleikki

Ryhmätyöleikit ovat kiinnostavia lapsille, sillä näin he oppivat hyödyntämään ryhmäimpulsseja ja löytävät oman paikkansa ryhmässä. Musiikki aktivoi lasten innon osallistua ryhmäleikkiin. Ryhmä on itseohjautuva ja opettajan tehtäväksi jää seurata ja vain tarvittaessa avustaa.

[Lentokoneleikillä](#) (Liite 10, Video 5: 00:00-1:40 min) lapset imitoivat lentokoneen liikkeitä. Ensin tankataan polttoainetankki, käynnistetään moottori ja sitten nouseaan lentoon. Tämän leikin käsitteet, muodot ja hahmot ovat selkeitä, helposti tunnistettavia ja kiinnostavia lapsille. Lapset toistavat leikin tehtäviä vapaasti useita kertoja vain opettajan sanallisella ohjauksella sen jälkeen, kun hän ensin on antanut leikin mallin.

8.9 Parityöskentely

Paritanssin synnyllä ja leviämällä on monissa kulttuureissa juuret ikivanhaan historiaan (Hoppu 2019, 24). Parityöskentely on yksi tanssimuskarityön tärkeimmistä elementeistä. Tanssimalla ja soittamalla eri instrumentteja parinsa kanssa lapset oppivat kommunikoimaan toisten kanssa vuorovaikutuksessa ja neuvottelemaan. Pareittain työskenteleminen ei ole kovin helppo tehtävä 3–4-vuotiaille lapsille. (Nurmiranta ym. 2009, 57.) Parien on oltava vuorovaikutuksessa sekä toisiinsa että opettajan ja muihin oppilaisiin. Heidän on osattava erottaa eri musiikki-instrumentit sekä opittava liikkumaan synkronisesti muiden opiskelijoiden kanssa.

Tanssimuskarin lukuvuoden alussa lapsista tulee ensin pari omien vanhempiensa kanssa. Ensimmäiset tunnit pidetään äitien ja isien kanssa, eivätkä kaikki lapset ole heti valmiita työskentelemään yksin. Ensimmäisessä vaiheessa käytetään monia erilaisia leikkejä ja tansseja, joihin sekä lapsi että vanhempi osallistuvat. Esimerkiksi lapsista tulee hiiriä ja äideistä tai isistä kissoja, jotka tanssivat ja leikkivät yhdessä. Ensimmäisillä oppitunneilla opettajan on osoitettava erityistä herkkyyttä, mimiikkaa ja huomiota.

Seuraava askel on siirtyä työskentelemään pareittain muiden lasten kanssa. Lapset voivat tanssia yhdessä tai soittaa musiikki-instrumenttia yhdessä.

Tanssimuskaritunnilla erityistä huomiota kiinnitetään paritansseihin. Ne auttavat herättämään lapsen kiinnostuksen toisiin ja antavat näin ensimmäiset kokemukset yhteistoinnasta leikin kautta (Hoppu 2019, 24).

8.9.1 Parileikit

["Portti-leikissä"](#) (Liite 10, Video 5: 8:42-11:52 min) lapset muodostavat pareittain "sillan" vastakkain seisoen ja muut vuorollaan "virtaavat" sillan ali. Näin opiskelijat tutustuvat koreografisiin käsitteisiin pari, rivi, oman vuoron odottaminen, ja yhteislaulu.

["Sateenvarjo"](#)-tanssissa (Liite 10, Video 11: 7:45-9:20 min) lapset tanssivat pareittain yhteisen sateenvarjon alla.

["Aurinko"](#)-laulussa (Liite 10, Video 3: 4:40-6:00 min) lapset soittavat pareittain djembe-rumpuja voimakkaasti (forte), tai vain sormillaan pehmeään hiljaisesti (piano). Lasten tehtävänä on toistaa opettajan rytmejä ja liikkeitä rumpuja soittaessaan, sekä olla samaan aikaan vuorovaikutuksessa oman parinsa kanssa. Tämän ikäisille lapsille on vielä melko vaikeaa olla parityöskentelyssä. Video osoittaa, että jotkut lapsista onnistuvat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa hyvin, mutta toisille lapsille tehtävä on haasteellinen, ja se vaatii paljon harjoittelua. Aktiivisimmat lapset ottavat rohkeasti yhteyttä, kun taas ujoille lapsille tämä työ pareittain voi olla ongelmallista. Tällöin on usein parityöskentelyssä yksinkertaisesti vaihdettava kumppanipareja, jotta lapset tuntisivat olonsa mukavammiksi, eivätkä epäröisi olla rentoja. Opettajan tehtävänä parityöskentelyssä on selittää, että olemme kaikki ystäviä, ja että meillä on hauskaa leikkiä yhdessä.

8.10 Erialaisten liikeratojen motoriset harjoitukset ja leikkien ohjattu mimiikka

8.10.1 Rekvisiitta

Riittävän suuri määrä rekvisiittaa lisää kiinnostusta tanssimuskariin: pehmolelut, sormilelut, nuket, soittimet, pallot, nauhat, huivit, kankaat jne. Rekvisiittaa ja leluja voidaan käyttää oppitunnin eri osioissa. Tarpeistot täydentävät ja syventävät oppitunnin aihetta,

herättävät lasten kiinnostusta, ja niiden käyttäminen kehittää koordinaatiokykyä ja motorisia taitoja. Erilaisten lelujen ja esineiden avulla lapsi tutkii omaa suhdettaan ympäröivään maailmaan. (Helenius & Korhonen 2016, 5.)

[“Lehdet lentää”](#) -leikissä (Liite 10, Video 11: 00:50- 04:30 min) lapset saavat syksyisiä lehtiä oksineen. Lapset oppivat pienen intiimin piirin ja suuren leikkipiirin eron. Lapset suorittavat yksinkertaisten liikesarjojen koordinoitua opettajan ohjauksessa, ylös ja alas, puolelta toiselle, lähelle ja kauas. Kaikki oksat yhdessä ovat pieni ympyrä, oksat ovat kaukana suuret. “Sataa vettä” -oksat makaavat lattialla, sormet tiputtavat pisaroita oksiin. Sitten lapset piilottavat ja paljastavat kasvonsa oksien taakse, ja takaa “Kukkuu-leikissä”. Leikkiä toistettaessa opettaja soittaa pianoa, ja lapset toistavat liikkeitä vapaasti ja itsenäisesti kuunnellessaan opettajan sanallisia ohjeita. Laulu lauletaan sekä suomeksi että venäjäksi.

Hauska havainto oli, että kun laulettiin laulua suomeksi, niin yksi lapsista nauroi koko ajan, ja toisti, että hänen oma lastentarhanopettajansankin laulaa samaa laulua. Tuttujen kappaleiden laulaminen herättää lapsissa tunnistamisen iloa ja kiinnostusta. Lapset tunnistavat ja oivaltavat näin eri kielten käytön samassa laulussa.

[“Puhdistuslaulu”](#)-laulun tahdissa (Liite 10, Video 4: 11:16-11:59 min) lapset lakaisevat lattiaa. 3–4-vuotiaat lapset ovat kiinnostuneita matkimaan aikuisia, ja lisäksi tämä leikki kehittää hienomotoriikkaa ja kehon koordinaatiota, sekä auttaa lasta ymmärtämään ja analysoimaan lakaisutilan kokoa.

8.10.2 Leikkien ohjattu mimiikka

Lasten kanssa työskenneltäessä opettajan mahdollisimman selkeät ilmeet, mimiikka, pantomiimi, sekä liikkeet ja eleet ovat erittäin tärkeitä. Ilmeet ovat sanatonta viestintää, jota mimiikka tukee. Erilaiset ilmeet auttavat ymmärtämään, mitä tunteita henkilö parhaillaan kokee. Ilman kasvojen ilmeitä henkilö ei voisi seurustella, koska sanattomalla viestinnällä on oleellinen rooli jokapäiväisessä viestinnässä. Carroll Ellis Izard tutkimuksessaan “The Psychology of Emotions” (1991, 19) osoittaa, että ilmeet ja katse ovat merkittäviä jo vauvoille ihan syntymästä lähtien. Niiden selkeä tunnistaminen on edellytys lapsen eri perustarpeiden toteutumiselle. Kasvojen eri ilmeiden selkeän erottamisen tärkein etu on siinä, että lapsi näin saa tietoa siitä, mikä on vaarallista ja mikä ei, mikä tuottaa iloa, ja mikä voi olla pelottavaa. Tutkija C. Izard kirjassaan “Face of Emotion” (1993, 63) toteaa, että kasvoilla heijastuvat tunteet ”kuulevat paremmin kuin puhe”. Eri

tunteiden ja niiden ilmaisun ymmärtäminen on myös tärkeä osa kasvavan ihmisen persoonallisuuden muodostumisessa.

Varhaisiässä lapset rakentavat oman minäkuvansa ja itseilmaisunsa havainnoimalla, ymmärtämällä ja matkimalla muiden ihmisten intonaatiota, mimiikkaa, pantomiimia ja eleitä.

Tanssimuskarissa on opettajan mimiikka merkittävässä osassa. Tanssimuskari on usein ensimmäinen ohjattu tilanne, missä lapset voivat kokeilla nonverbaalista kommunikaatiota muiden kanssa ryhmässä.

[“Tanssiinhaastamisleikkissä”](#) (Liite 10, Video 7: 07:10-09:24 min) lapset seuraavat ja opettelevat opettajan mimiikkaa, ilmeitä ja eleitä. ensin opettaja kutsuu lapsia tanssiin ja lapset kieltäytyvät ilmeikkäästi elehtien- “Ei, en tahdo tanssia”, ja sitten osat vaihtuvat. Tässä leikissä ilmaistaan mimiikan avulla erilaisia sekä negatiivisia että positiivisia tunteita ja tunnetiloja, surua, alistuneisuutta, vihaa, yllättyneisyyttä ja lopulta rauhantahtoa, yhteisyyttä ja iloa.

8.11 Loppurutiini

Alku-, ja loppurutiinit suovat selkeyttä ja antavat näin turvallisuuden tunnetta lapsille ja virittävät heidät tulevaan. Oppitunnin lopussa lauletaan aina sama laulu. Loppurutiinin päätehtävä tanssimuskarissa on rentoutumisen hetki ja rauhoittuminen. Lisäksi nyt jo tutun laulun toistaminen kannustaa lapsia laulamaan yhdessä opettajan kanssa.

[“Karhu nukkuu luolassa”](#) (Liite 10, Video 11: 11:00-12:28 min) kehtolaulussa lapset ovat nukkuvia karhuja ja makaavat päiväpeitteellä. Lapset kuuntelevat musiikkia ja sanoituksia samanaikaisesti ja rentoutuvat silmät kiinni. Sanoituksissa karhu nukkuu syksyn lehtien peitossa. Lapset joko nukkuvat tai heiluttelevat syyslehtiä hiljakseen musiikin tahdissa.

Toinen tärkeä elementti tanssimuskarisession lopussa on yllätyshetki. Tämä voi olla ilmapalloja, värillisiä höyheniä, harsokankaita. Tunnin suosikkihetki on [saippuakuplien](#) (Liite 10, Video 5: 11:15-12:12 min) puhaltaminen.

9 Pohdinta

Tanssimuskarin lukuvuosi onnistui hyvin. Lapset olivat jopa intohimoisia oppimaan ja osallistumaan, ja olivat läsnä kiitettävästi. Edistymistä havaittiin niin opiskelijoiden musiikki-, kuin myös tanssitaidoissa, ja molempien kielen käytössä. Kahden kielen käytöllä oli myönteinen vaikutus puheen kehitykseen ja molempien kielten sanavarastojen laajuuteen. Lukuvuoden lopussa kaikki lapset alkoivat puhua ja laulaa mukana. Kahden kielen käyttö herätti opiskelijoiden kiinnostuksen. He reagoivat myönteisesti kielen vaihtoon, ja olivat aina innoissaan oppitunneilla.

Suullinen palaute oppilaiden vanhemmilta tuki myös omia teesihavaintojani. Vanhempien mukaan oli heidän lastensa keskittymistaito huomattavasti parantunut, ja lapset ottivat itsevarmemmin kontaktia muuhun ympäristöönsä, ilman sosiaalisia epäonnistumisen pelkoja. Samalla vanhempien mukaan lasten itseilmaisutaito oli kehittynyt molemmilla kielillä. Lapset myös kuulemma lauloivat ja tanssivat oppimiaan kappaleita kotonaan, ja jopa opettivat niitä muille lapsille.

Huomasin, että pohjoiset kulttuurit ammentavat samoista juurista. Biologia, maantiede, erilaiset sääolosuhteet jne. yhdistävät kaikkia pohjoisia kulttuureita myös lasten maailmassa.

Venäjän- ja suomenkielisten lastenlaulujen ohjelmistossa on keskenään jotain tuttua ja yhteistä. Sekä sävelmät että teemat ovat monissa venäjän- ja suomenkielisissä lastenlauluissa samat. Suomalainen laulu ”Koska luistellaan?” on sanoituksiltaan samanlainen kuin kappale ”Хорошо, что снежок пошел” (”Hyvin lumi luistaa”). Laulun [”Vanha kissa nukkuu”](#) (Liite 10, Video 12: 00:17-1:46 min) tekstin aihe on sama kuin venäläisessä laulussa [”Kissa harmaa kävelee”](#) (Liite 10, Video 8: 5:27-8:39 min). Ohjelmiston samankaltaisuus viittaa siihen, että lapsuuden kieli eli kehoilmaisuus on sama. Lapsuuden maailma, lapsia kiinnostavat teemat, kuvat ja leikit ovat kaikille lapsille samat, eikä niillä ole lainkaan kulttuurisia tai kielellisiä rajoja.

Tanssimuskariin osallistuneet oppilaat kehittivät sosiaalisessa kanssakäymisessään opettajan, vanhempien ja toisten lasten kanssa erittäin nopeasti. Tanssiminen ja soittaminen oman parin kanssa oli myös lapsille samalla ikimuistoinen kokemus, sillä he tanssivat ja soittavat ohjatusti parin kanssa elämänsä ensimmäisen kerran.

Jokainen tanssimuskarin lapsi on yksilö, mutta samalla hän on osa ryhmää. Tanssimuskari on tilatapahtuma, jossa lapset oppivat työskentelemään pareittain ja ryhmissä ensimmäistä kertaa. He oppivat olemaan ystäviä yhdessä, mutta pysyvät samalla itsenäisinä. Oppilaat löysivät itsensä, omina yksilöinä, jotka kaikki hyväksyivät, ja samalla kuitenkin kokivat myös olevansa osa isompaa ryhmää, sen jäseniä. Luovien resurssien vapauttaminen edessä auttaa osallistumista ja osallistuvuutta. Tietoinen yhteisöllisyyden rakentaminen oppitapahtuman osana edesauttaa lasten sosiaalisia taitoja.

Lasten tilahahmottaminen parani ja laajeni tilahahmotusleikkien ja rekvisiitan avulla. Keskittyessään ohjattuihin lauluihin, tansseihin ja leikkeihin oppilaat kykenivät hahmottamaan isoja kokonaisuuksia, ja samalla heidän kykynsä keskittyä kulloiseenkin tarvittavaan asiaan parani. Kehomustin tietoinen hyödyntäminen edesauttoi huomattavasti kielen ja muistin kehitystä, ja sanavaraston kasvua. Sopivasti fyysisesti vaativat opetustehtävät kehittivät lasten fyysistä kehonhallintaa ja omaa yksilöllistä kehotietoisuutta. Lorujen ja laulujen ja rytmillisten harjoitusten avulla oppilaitten äänenmuodostus ja puheen selkeys parani huomattavasti. Itseilmaisu ja positiivinen minäkuva sai pontta ohjattua luovaa mielikuvitusta hyödyntävien leikkien ja tehtävien avulla. Usein suoritettut toistot kehittivät lasten muistia. Lasten musikaalisuus ja rytmitaju kehittyi samalla, samoin kuin luovaan keskittyneeseen kuunteluun oppiminen.

Tässä opinnäytetyössä on useasti todettu kaksikielisen, lasten kielellistä, musiikillista ja sosiaalista kehitystä edesauttavan tanssimuskaritoiminnan tehokkuus. Tanssimuskari on oivallinen väline eri kieliryhmien integroimiseksi yhteiskuntaan. Se auttaa lapsia sopeutumaan omiin elinympäristönsä.

Kaksikielinen tanssimuskari luo monipuolisen oppitapahtumatilan, jossa lapsi orgaanisesti musiikin ja tanssin avulla voi kehittää kykyään käyttää kahta eri kieltä. Kehomustia opetusmetodina voi tietoisesti hyödyntää kehitettäessä kieliopetusta ja monikielisyttä päiväkodeissa ja koulujen ala-asteilla. Kehomustin tietoinen hyödyntäminen parantaa huomattavasti kielten oppimista.

Kahden kielen käyttäminen parantaa lasten aktiivista läsnäoloa oppimisprosessissa. Omaehtoinen mahdollisuus itsensä toteuttamiseen poistaa sosiaalisia pelkoja esim. ujoutta.

Onnistuneessa opetustapahtumassa ei lapsi koskaan voi tehdä mitään väärin ja kaikki opetustapahtumaan liittyvä on aina hyväksyttävää. Näin oppimisen ilo on aina taattu. Ilo ja leikki ovat onnistuneen ja tehokkaan oppimisen edellytys.

Hyvien integraatiotulosten saavuttamiseksi yhteiskunnassamme tulisikin käyttää huomattavasti enemmän opetusresursseja näiden kaksikielisten lasten kanssa opetukseen. Kaksikielinen tanssimuskari on suunniteltu toimimaan kaksikielisten lasten maailmassa, ja heitä tukemaan, ja se on näiden lasten ensimmäinen ohjattu kosketus musiikkiin, tanssiin ja kahden kielen maailmaan.

Tämän opinnäytetyön myötä halusin tutustua musiikin ja tanssin integrointiin opetuksessa. Opinnäytetyön tekeminen on myös herättänyt minut pohtimaan miten kaksikielisyttä voi hyödyntää varhaisiän musiikkikasvatuksessa. Opinnäytetyöni voisi olla hyödyllinen varhaiskasvattajille, jotka työskentelevät kaksikielisessä oppiympäristössä, sekä tanssin ja muskarin opettajille.

Opinnäytetyöni tekemisen aikana olen kehittänyt paljon useita erilaisia omia ammatillisia taitojani. Luettiin ja analysoitiin tieteellistä kirjallisuutta kaksikielisyydestä, lapsen kehityksestä, lapsipsykologiasta sekä tanssin ja musiikin opettamisesta. Olen luonut tanssimuskarin työskentelytavat, menetelmät, tuntien suunnitelmat ja teemat, ohjelmistot ja oppimateriaalin, tanssi-, ja leikkikoreografian, kielisanastot kahdelle eri kielelle, nuotistot, laulut, lorut, sadut, kertomukset, tarpeiston, jne. Tämän opinnäytetyön teon yhteydessä olen kehittänyt valmiin tanssimuskarin konseptiin, ja työ jatkuu edelleen.

Lähteet

Anttila, E. 1994. Tanssin aika - Opas koulujen tanssikasvatukseen. Tammer paino oy, Tampere: Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 13.

Anttila, E. 2013. Koko koulu tanssii! Kehollisen oppimisen mahdollisuuksia kouluuyhteisössä. Helsinki: Teatterikorkeakoulu, esittävien taiteiden tutkimuskeskus.

Broodryk, J. 1995. Is Ubuntuism unique? Teoksessa Malherbe J.G. (toim.) Decolonizing the mind. Pretoria: Research Unit for African Philosophy, UNISA. 31-37.

Brown, S. 2005. IV Theories of Music Origin. The “Musilanguage” Model of Music Evolution. <<http://neuroarts.org/pdf/musilanguage.pdf>> Viitattu 27.04.2021.

Brown, S. 2017. A Joint Prosodic Origin of Language and Music. Front Psychol 8. <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5666296/>> Viitattu 27.04.2021.

Brown, S & Parsons, L. 2008. Brain Biology. The Neuroscience of Dance. 78-83. <http://neuroarts.org/pdf/SciAm_Dance.pdf> Viitattu 27.04.2021.

Hakomäki, H. 2007. Tarinasäveltämisen taito. Jyväskylä: WS Bookwell Oy.

Hassinen, S. 2002. Ollako kaksikielinen vai eikö olla? 405–409. <<https://journal.fi/viritaja/article/view/40197/9624>> Viitattu 27.04.2021.

Helenius, A. & Korhonen, R. 2016. Leikin ensi askelia. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Helenius, A. & Korhonen, R. 2018. Leikin kehitys ja aikuisten tehtävät lasten ohjauksessa. Teoksessa Leikin aika, 6-8. Forssa: Lastentarhanopettajaliitto ry. <https://www.sotkamo.fi/wp-content/uploads/2018/07/Vaka_Leikin-aika.pdf> Viitattu 27.04.2021.

Hoppu, P. 2019. Yksi plus yksi on isompi yksi. Pirkko, E., Risto E. & Perheentupa, A. (toim.) Tanhuviesti 1, 24. <<https://bin.yhdistysaivain.fi/1595273/naOQCKY4WSMVb0CRTY3s0TWoMV/Tanhuviesti-1-2019.pdf>> Viitattu 27.04.2021.

Hossam, R. 2021. Percussionist Extraordinaire. You Are a Musical Instrument. <<https://www.hossamramzy.com/articles/you-are-a-musical-instrument-rus/>> Viitattu 27.04.2021.

Huhtinen-Hildén, L. 2010. Elämän ääniä – musiikki kasvun ja elämän suolana. Teoksessa Koskinen, Tuulikki – Mustonen, Pekka – Sariola, Reetta (toim.) Taidekasvatuksen Helsinki. Lasten ja nuorten taidekasvatus. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus. 136–143.

Huhtinen, H. 2016. Kaksikielisyys on mahdollisuus, ei itsestäänselvyys. Kielenhuollon tiedotuslehti. <<https://www.kielikello.fi/-/kaksikielisyys-on-mahdollisuus-ei-itsestaanselvyys>> Viitattu 27.04.2021.

- Hurjala, E. & Turja, L. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Izard, C. 1991. The Psychology of Emotions. New York: Plenum.
- Izard, C. 1971. Face of Emotion. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Jevtihova O. 2016. Роль музыкального образования во всестороннем развитии ребенка [Musiikkikasvatuksen rooli lapsen kokonaisvaltaisessa kehityksessä]. Interaktiivное образование 65. <<http://io.nios.ru/articles2/81/10/rol-muzykalnogo-obrazovaniya-vo-vsestoronnem-razvitii-rebenka>> Viitattu 27.04.2021.
- Joyce, M. 1984. Dance technique for children. California: Mayfield publishing company.
- Juntunen, M-L. 2004. Embodiment in Dalcroze Eurhythmics. Jyväskylä: Faculty of Education, Department of Educational sciences and Teacher Education, University of Oulu. <<http://herkules oulu.fi/isbn9514274024/isbn9514274024.pdf>> Viitattu 27.04.2021.
- Kabalevski, D. 2018. Музыка в воспитании и развитии ребенка [Musiikki lasten elä-mässä]. Moskova: Amrita.
- Kohnert, K. 2013. Language disorders in bilingual children and adults. San Diego, CA: Plural Publishing.
- Koivukangas, T. 1999. Opetussuunnitelman kehittäminen 3–4-vuotiaiden lastentanssiin Osaraportti 1. Opetussuunnitelman laadinta ja arviointi teoreettisine perusteluineen ja tuloksineen. Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja. Sarja C: Varhaiskasvatus 5. Oulu: Oulun yliopistopaino.
- Korpilahti, P. 2010. Teoksessa Korpilahti, P., Aaltonen, O. & Laine, M. (toim.) Kieli ja aivot: kommunikaation perusteet, häiriöt ja kuntoutus. Turku: Kognitiivisen neurotieteen tutkimuskeskus, Turun yliopisto. 146–151.
- Kozlov, V., Girošin, A. & Veremejenko, N. 2010. Интегративная танцевально-двигательная терапия [Tanssiva liikuntaterapia]. Moskova: Retš.
- Kulagina, I. 1999. Возрастная психология: развитие ребенка от рождения до 17 лет [Kehityspsykologia: lapsen kehitys syntymästä 17 vuoteen]. Moskova: URAO <http://pedlib.ru/Books/6/0349/6_0349-56.shtml> Viitattu 27.04.2021.
- Lehtiranta, E. 2004. Musiikin korkeammat oktaavit: ääni ja musiikki meissä ja maailmankaikkeudessa. Helsinki: Dialogia.
- Leikkipäivä. 2019. Leikki tekee hyvää. Kaikille. <<https://leikkipaiva.fi/leikin-merkitys/>> Viitattu 27.04.2021.
- Levitin, D. 2010. Musiikki ja aivot. Ihmisen erään pakkomielleiden tiedettä. Helsinki: Terra Cognita Oy.
- MacLeod, A., Castellanos-Ryan, N., Parent, S., Jacques, S. & Séguin, J. 2018. Modeling vocabulary development among multilingual children prior to and following the tran-

sition to school entry. 1–20. <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5770214/?fbclid=IwAR2TRt9eA6KReJf7vPiNpVqxGu-CyA5ZgMF9Z6NvOB7MmPzpzwuS7oiiW2NU>> Viitattu 27.04.2021.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2019. Lapsen kasvu ja kehitys. <<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/>> Viitattu 27.04.2021.

Музыка как одно из выразительных средств хореографии [Musiikki ilmaisukeinona koreografiassa]. 2015. Sojuz Utšjonyh. <<https://euroasia-science.ru/iskusstvovedenie/%D0%BC%D1%83%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%B0-%D0%BA%D0%B0%D0%BA-%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7-%D0%B2%D1%8B%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D1%85-%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4/>> Viitattu 27.04.2021.

Nadyrova, L. 2015. О ценности музыкальных занятий в развитии интеллекта ребенка [Musiikkituntien arvosta lapsen älykkyyden kehittämässä]. <<https://core.ac.uk/download/pdf/197381554.pdf>> Viitattu 27.04.2021

Nivala, E. & Rynänen, S. 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Teoksessa Hämäläinen, J. (toim.) Sosiaalipedagoginen aikakauskirja. Vuosikirja 2013, 14 vuosikerta. Tampere: Suomen sosiaalipedagoginen seura. 9–41.

Nurmiranta, H., Leppämäki, P & Horppu, S. 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Pasanen, U-M. 1992. Roolileikkejä kielellä. Kieliä musiikin ja draaman keinoin. Helsinki: WSOY.

Ritvanen, I. 2009. Musiikkia monella kielellä. Teoksessa Kuukka, I. & Rapatti, K. (toim.) Yhteistä kieltä luomassa. Suomea opetteleva opetusryhmässäni. Tampere: Juvenes Print – Tampereen Yliopistopaino Oy, 125–130.

Romaine, S. 1999. Early bilingual development: from elite to folk. Teoksessa G. Extra & L. Verhoeven (toim.) Bilingualism and Migration. Berliini: de Gruyter Mouton. 61–74. <<https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110807820.61/html>> Viitattu 27.04.2021.

Ruokonen, I. 2011. Musiikin monet kielet. Teoksessa Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L (toim.) Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa, 62–69. Helsinki: Unigrafia Oy.

Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A-L. 2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa – Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Opas 3, Helsinki. Yliopistopaino Oy

Rusanen, S., Kuusela, M., Rintakorpi, K. & Torkki, K. 2014. Musta tuntuu punaiselta. Kuvataiteellinen toiminta varhaisiässä. Helsinki: Lasten Keskus.

Setälä, H. 1995. Alussa oli rumpu: Orff-pedagogiikan suomalainen sovellutus. Karhula: Music & Art Consulting Harri Setälä.

Sheppard, P. 2005. Music makes your child smarter. New York: Artemis Music.

Silvén, M. & Rubinov, E. 2010. Language and preliteracy skills in bilinguals and monolinguals at preschool age: effects of exposure to richly inflected speech from birth. *Reading and Writing*. 385-414. <https://www.researchgate.net/publication/225923128_Language_and_preliteracy_skills_in_bilinguals_and_monolinguals_at_preschool_age_Effects_of_exposure_to_richly_inflected_speech_from_birth> Viitattu 27.04.2021.

Sääkslahti, A. 2020. Leikin fyysiset ulottuvuudet. *Leikkipäivä*. <<https://leikkipaiva.fi/leikin-fyysiset-ulottuvuudet/>> Viitattu 27.04.2021.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017. Opetushallitus. 64-68. <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186920_taideen_perusopetuksen_laajan_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf> Viitattu 27.04.2021.

Tieteen termipankki. 2014. Kaksikielisyys <<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kieli-tiede:kaksikielisyys>> Viitattu 27.04.2021.

Tilastokeskus. 2021. Väestörakenne. Kieli iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain, 1990–2020. <https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11rl.px/> Viitattu 27.04.2021.

Turunen, S. 2016. Kasvattajan rooli leikkiä edistävissä ja rajoittavissa tekijöissä. Helsinki: Socca. <http://www.socca.fi/files/5550/Turunen_25052016_kasvattajan_rooli_leikkia_edistavissa_ja_rajoittavissa_tekijoissa.pdf> Viitattu 27.04.2021.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Leikki kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin lähteenä. <<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/varhaiskasvatus/1266381/tekstikappale/2013042>> Viitattu 27.04.2021.

Yhteiseen leikkiin heittäytyminen kannattaa. 2016. Koko Suomi leikkii. <<https://www.stinfo.fi/tiedote/yhteiseen-leikkiin-heittaytyminen-kannattaa?publishe-rlid=38609777&releaseld=42287444>> Viitattu 27.04.2021.

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Syyslaulut ja leikit

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
<p>1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä”</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perusrytmi 	kantele	kaksikielinen
<p>2. Sataa vettä-leikki Sade tippuu kämmenelle, polvelle, päähän, olkapäälle, vatsalle, jne.</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perussyke 		venäjäksi
<p>3. Stop-leikki Laitetaan ”saappaat ja sadetakit” päälle ja lähdetään kävelemään sateeseen</p> <ul style="list-style-type: none"> Kun musiikki soi juostaan ja kävellään, kun musiikki loppuu kaikki pysähtyvät 	kantele	venäjäksi
<p>4. Sadelämmittely Liikunnallinen lämmittely</p> <ul style="list-style-type: none"> Erilaisia lämmittelyliikkeitä piirissä 	”lätäköinä” voimisteluvanteet	
<p>5. Vesipisaroita Sibeliuksen duettoa kuunnellessa sormet imitoivat vesipisaroita</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perussyke 	”lätäköinä” voimisteluvanteet	kaksikielinen
<p>6. Lattiavenyttely Lapset leikkivät hyönteisiä, sitten takaisin lapsiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> Kovakuoriaisia, perhosia, meritähtiä ja rapuja jäljitteleviä liikkeitä 		
<p>7. Tanssi Jumppaleikissä tanssitaan hauskan musiikin tahtiin</p> <ul style="list-style-type: none"> Muisti, koordinointi ja nopean reagoinnin kehittäminen 		
<p>8. Lehdet lentää</p>	syksyisiä lehtiä	kaksikielinen

<p>Liikkeet ylös ja alas, puolelta toiselle, lähelle ja kauas, leikin ”kukkuu” osassa piiloteaan kasvot syyslehtien taakse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koordinaatiokyvyn ja tilahahmottamisen kehittäminen, suuren ja pienen piirin käsitteet 	piano	
<p>9. Improvisaatio Tanssi-improvisaatio syyslehtien kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musiikin kuuntelu, muuttolintujen lentoliikkeiden imitoiminen 	syksyisiä lehtiä	
<p>10. Paritanssi Paritanssi yhteisen sateenvarjon alla</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jakamis- ja sosiaalisuusharjoittelu synkronisaatiossa oman parin kanssa 	sateenvarjot	suomeksi
<p>11. Rentoutuminen ”Sateenkaaren tuolla puolen” musiikin säestyksessä tanssi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musiikin kuuntelu, kehon koordinaatiokyvyn kehittäminen musiikkiin eläytyen, plastiset harjoitelmat 	värikkäitä voimistelunauhoja	
<p>12. Loppulaulu ”Soittorasia laulun” yhteislaulaminen Laulaminen + perussyke</p>		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Karhuperhe ja linnut

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
<p>1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä”</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perusrytmi 	kantele	kaksikielinen
<p>2. Lentokoneleikki Imitoidaan lentokoneen liikkeitä: tankataan polttoainetankki, käynnistetään moottori ja nouseaan lentoon ja lennetään</p> <ul style="list-style-type: none"> Lämmittely, ylimääräisen energian vapauttaminen 		
<p>3. Parileikki ”Portti”-leikissä muodostetaan parin kanssa käsillä ”silta” ja kukin pari vuorollaan ”virtaa” sillan ali</p> <ul style="list-style-type: none"> Opitaan käsitteet pari, rivi, oma vuoro ja rytmillinen yhteislausunta 		venäjäksi
<p>4. Karhuperheleikki Kapularytmi imitoi isä- äiti- ja piikkukarhujen kävelyä, tarjotaan marjoja ja sieniä karhuille</p> <ul style="list-style-type: none"> Lorulausunta, laulaminen, soittaminen ja empatiakyvyn kehittäminen 	nalle pehmolelu kapulat isä- äiti- ja pikkukarhutarroja, sekä sieni- ja marjatarroja	kaksikielinen
<p>5. Esterata Hyppely ”kiveltä kivelle”, ”sillan” yli ja ”luolan” läpi kuluminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikin kuuntelu, koordinaation ja tasapainon kehittäminen 	matto, voimisteluvanteet, penkki, kangastunneli	
<p>6. Linnut ja karhuleikki Karhun ja lintujen imitointi musiikin tahtiin</p> <ul style="list-style-type: none"> Roolin eläytyminen 		

<p>7. Sormileikki Rakennetaan sormista "linnunlaulupuu"</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sormien hienomotoriikan kehittäminen, laulaminen 	savikukkopilli	suomeksi
<p>8. Soittaminen "Linnunpojan pesässä" laulun aikana soitetaan marakaseja perussykkeessä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Soittamis- ja laulamistaitojen kehittäminen 	piano marakasit	suomeksi
<p>9. Improvisaatio "Tikan tanssissa" lennätetään huiveja musiikin mukaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musiikin kuuntelu, linnun lentoliikkeiden imitoiminen, kehokoordinaation kehittäminen 	huivit kantele	suomeksi
<p>10. Rentoutuminen ja musiikin kunteleminen "Clair de Lune" musiikin soidessa puhalletaan höyheniä ilmaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rauhoittuminen ja melodiaan keskittyminen 	höyheniä	
<p>11. Karhu nukkuu luolassa Kehtolaulun soidessa "karhut" makaavat päiväpeitteillä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rentoutumisen ja rauhoittumisen hetki 	piano päiväpeitto	venäjäksi
<p>12. Loppulaulu "Soittorasia laulun" yhteislaulaminen Laulaminen + perussyke</p>		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Jänöpupu ja orava

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
<p>1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä”</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perusrytmi 	kantele	kaksikielinen
<p>2. Bussiretki Bussilaulun laulaminen ja bussiliikenteen käsillä imitoiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulamisen ja liikkumisen yhteiskoordinoinnin kehittäminen, uusien sanojen muistiharjoitus 		suomeksi
<p>3. Lämmittely Liiku-stop leikissä bussi lähtee matkalle</p> <ul style="list-style-type: none"> Reaktionopeuden harjoitus, liikkeen ja tauon käsitteiden ymmärtäminen 	voimistelurenkaat	
<p>4. Tanssi ”Oravalla veitikalla”-laulun laulaminen ja tanssiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Tanssimisen ja liikkeen yhteiskoordinoinnin harjoittelu, uusien sanojen muistiharjoitus 	oravapehmolelu piano	kaksikielinen
<p>5. Parisoittaminen Soitetaan ksylofonia oman parin kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> Parityöskentely, perussykeen ja koordinaation harjoitus 	ksylofonit	venäjäksi
<p>6. Oravaleikki Käpyjen kerääminen ”oravanpesä”-laulun soidessa</p> <ul style="list-style-type: none"> Motoriikkaharjoitus 	kävyt	
<p>7. Piirileikki ”Pupulla on pitkät korvat”-leikissä tanssitaan ja liikutaan laulun sanojen mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> Ylimääräisen energian vapauttaminen, uusien sanojen muistiharjoitus 	pupu pehmolelu kantele	kaksikielinen

<p>8. Tanssi Pupu tanssii lämpimikseen, koska metsässä on kylmä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rytmillisen liikkeen tajun kehittäminen, hyppyjen koordinaointi musiikin tahtiin 	porkkanapehmolelut	
<p>9. Pupuleikki Puput tanssivat ja hyppivät heitellen porkkanapehmoleluja ilmaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tasapainoaistin ja kehon koordinaatiokyvyn kehittäminen 	porkkanapehmolelut	
<p>10. Puvut ja kettu Roolitanssi, jossa tanssitaan kettuna ja pupuina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rooliin eläytymisen, reaktionopeus- ja koordinaatiokykyjen harjoitus 		venäjäksi
<p>11. Jänöpupu ja pakkane Perussyke soittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuuntelu ja soittaminen harjoittelu 	rummut	suomeksi
<p>12. Loppulaulu ”Soittorasia laulun” yhteislaulaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laulaminen + perussyke 		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Joulu

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä” Laulaminen + perusrytmi	kantele	kaksikielinen
2. Soittaminen ”Pieni veturi”-laulussa soite- taan rumpuja veturin tahtiin <ul style="list-style-type: none"> Hiljaa ja kovaa ja nopeasti ja hitaasti käsitteet 	veturi lelu rumpu	suomeksi
3. Juna-tanssi Imitoidaan veturin ja junan liikkeitä, muodostetaan juna <ul style="list-style-type: none"> Eläytyminen ja liikkeen ja pysähtymisen käsitteet, reaktiokykyharjoitus 		suomeksi
4. Tonttuleikki ”Pikkuinen tonttu”-laulussa kävellään, tanssitaan, hypitään, jne. <ul style="list-style-type: none"> Mielikuvitus harjoitus ja keho- liikkeiden harjoitus 	tonttu yllätyslelu kantele	kaksikielinen
5. Lämmittely ”Tonttujumppa”-laulussa tanssitaan ohjatusti <ul style="list-style-type: none"> Ylimääräisen energian vapauttaminen, nopeusreaktioharjoitus 		suomeksi
6. Piiritanssi Tonttupolka piiritanssissa liik- keet seuraavat laulun sanoja <ul style="list-style-type: none"> Tanssilikkeiden plastisuusharjoitus 	kävyt	
7. Lattiavennyttely Tontut suorittavat erilaisia liike- harjoituksia lattialla <ul style="list-style-type: none"> Joustavuus- venyttely- ja keskit- tymisharjoitus 	pupu pehmolelu kantele	venäjäksi
8. Soittaminen ”Joulu on taas”-laulussa soite- taan kulkusia Rytmitajun ja laulutaidon kehittäminen	kulkuset	kaksikielinen

9. Kuuntelu- ja motoriikkaharjoitus Joulupuun rakentaminen ja koristelu <ul style="list-style-type: none"> • Hienomotoriikkaan ja kuuntelutaidon kehittäminen	joulupuu, joulukoristelu piano	
10. Piiritanssi Tanssitaan koristellun joulupuun ympärillä <ul style="list-style-type: none"> • Sosiaalisten taitojen ja yhteislaulutaidon kehittäminen	joulupuu	venäjäksi
11. Improvisaatio Tanssi käsilyhtyjen <ul style="list-style-type: none"> • Tunneharjoitus ja musiikin kuuntelu	käsilyhdyt	
12. Loppulaulu ”Soittorasia laulun” yhteislaulaminen Laulaminen + perussyke		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Talvilaulut ja leikit

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä” Laulaminen + perusrytmi	kantele	kaksikielinen
2. Lämmittely Mitä voi tehdä talvella? Erilaiset liikkeet imitoivat luisteleamista, hiihtämistä, jne. <ul style="list-style-type: none"> Mielikuvitusharjoitus ja plastisten liikkeiden harjoittelu 		
3. Lattiavoimistelu Ohjattu rytmillinen lattiavenyttely <ul style="list-style-type: none"> Joustavuus- venyttely- ja keskittymisharjoitus 		
4. Lumitanssi Tanssitaan valkoiset huivien kanssa <ul style="list-style-type: none"> Liikkeen sulavuuden kehittäminen 	voimistelunauhat	
5. Lumiukkoleikki Rakennetaan lumiukko laulun tahdissa <ul style="list-style-type: none"> Omaan vuoron odottamisen oppiminen, laulaminen ja perussykkeen taputtaminen, hahmotunnistusharjoitus 	lumiukkolelu	kaksikielinen
6. Tanssi ”Lumiukko”-laulussa kävelään, tanssitaan, hypitään, jne. <ul style="list-style-type: none"> Mielikuvitus- ja keholiikkeiden harjoitus 	kantele	kaksikielinen
7. Soittaminen Miten lumiukko nauraa? <ul style="list-style-type: none"> Rytmitajun kehittäminen 	ksylofonit	kaksikielinen
8. Laulaminen Mitä hauskat lumiukot tekevät yöllä?		suomeksi

<ul style="list-style-type: none"> Tanssimisen ja laulamisen koordinaation kehittäminen, uusia sanojen muistaminen 		tai venäjäksi
<p>9. Kuuntelu ja motoriikan harjoittelu Lumipalloleikkiä Tšaikovskin "Hattarakeijukais"-laulun venäläisen Chizhik Jazz Quartetin säestyksellä</p> <ul style="list-style-type: none"> Kuuntelutaidon ja motoriikka-harjoitus 	valkoiset muovipallot	
<p>10. Revontulitanssi Yhteislaulu ja tanssi</p> <ul style="list-style-type: none"> Tanssimisen ja laulamisen koordinaation kehittäminen, uusia sanojen muistaminen 	värikkäät huivit	suomeksi
<p>11. Improvisaatio Rauhoittuminen, musiikin kuuntelu ja rauhallinen hiidasliikkeinen tanssiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Tunneharjoitus ja musiikin kuuntelu 	värikkäät huivit	
<p>12. Loppulaulu "Soittorasia laulun" yhteislaulaminen Laulaminen + perussyke</p>		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Pienet kokit

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä” Laulaminen + perusrytmi	kantele	kaksikielinen
2. Loruleikki ”Äidin pikku apulainen”-loru ja sormileikki <ul style="list-style-type: none"> • Empatian ja käden koordinaatiokyvyn harjoittelu 		venäjäksi
3. Lämmittely Piirin lämmittely ”Elaintarhassa” imitoimalla eri eläinten liikkeitä <ul style="list-style-type: none"> • Mielikuvitusharjoitus ja keho-liikkeiden harjoitus 		
4. Missähän se nenä on? Ohjattu tanssi <ul style="list-style-type: none"> • Tarkkaavaisuusleikki, jossa lapset oppivat uusia sanoja 		suomeksi
5. Lattiavenyttely ”Leikkimatka” leikissä lattiavenyttellään <ul style="list-style-type: none"> • Joustavus- venyttely- ja keskittymisharjoitus 		
6. Piiritanssit Tanssisarja venäläisiä kansallistansseja <ul style="list-style-type: none"> • Venäläiseen kansantanssiin ja musiikkiin tutustuminen 		
7. Tanssileikki ”Miksi seisot? Mikset tanssi?” leikissä yhdistetään tanssi ja laulaminen <ul style="list-style-type: none"> • Tanssimisen ja laulamisen koordinaation kehittäminen 	kantele	venäjäksi
8. Leipurilaulu Leivotaan äidille piirakkaa <ul style="list-style-type: none"> • Rytmitajun kehittäminen 	kapulat kaulimina	kaksikielinen

9. Leipurileikki ”Maha täynnä pullaa”-laulussa tanssitaan, lauletaan ja soitetaan	kapulat kaulimina	kaksikielinen
10. Paritanssi Tanssitaan lahjatanssi Nais-ten Päivän teemassa yhdessä vanhempien kanssa • Yhteistoimintaharjoitus vanhempien kanssa musiikin ja tanssin avulla		
11. Loppulaulu ”Soittorasia laulun” yhteislaulaminen • Laulaminen + perussyke		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa

Teema: Kissat ja hiiret

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
1. Alkulaulu Nimi-kulta, kiva kun oot täällä <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perussyke 		kaksikielinen
2. Loruleikki Veturinlorun aikana kädet ja jalat imitoivat veturin liikkeitä <ul style="list-style-type: none"> Laulamisen ja liikkumisen yhdistäminen ja toisto stimuloi muistia 	veturilelu	
3. Soittaminen ”Pieni veturi”- laulun säestäminen rummuilla <ul style="list-style-type: none"> Musiikin eri käsitteet piano/forte, solo/tutti, soitto/tauko 	djembe rummut piano	venäjäksi
4. Lämmittely Piirin lämmittely, pieni veturi lähtee matkalle <ul style="list-style-type: none"> Ryhmätyöskentelyn ja sosiaalisten taitojen kehittäminen, aktiivisen kuuntelutaidon kehittäminen 		kaksikielinen
5. Lattiavenyttely Kissamaisten liikkeiden imitointi <ul style="list-style-type: none"> Joustavuus-, venyttely-, ja keskittymisharjoitus 		
6. Tanssileikki Leikissä «Vanha Kissa» leikitään kissaa ja hiiriä <ul style="list-style-type: none"> Mielikuvituksen ja plastisten liikeratojen kehittäminen 		suomeksi
7. Kissa ja hiiret leikki Roolileikissä kissa nukkuu, hiiret leikkivät, kun kissa herää hiiret piiloutuvat koloihinsa <ul style="list-style-type: none"> Reaktionopeus- ja roolinomaksumisharjoittelu 	voimisteluvanteet hiirten koloina	
8. Soittaminen Kissat soittavat G-E nuotit ksylofonilla, hiiret soittavat kellopelillä <ul style="list-style-type: none"> Musikaalisuus- ja ryhmätyöharjoitus 	ksylofonit ja kellopelit	

9. Piiritanssi ”Kissa harmaa kävelee”-laulu on perinteinen kiinniottoleikki <ul style="list-style-type: none"> • Roolinomaksumis-, soolo- ja ryhmätanssiharjoitus 		kaksikielinen
10. Kuunteluharjoittelu Pianon soittoleikki: korkea rekisteri – tähdet ja hiiret, keskirekisteri -kissa, matala rekisteri -karhu/ukkonen <ul style="list-style-type: none"> • Sävelasteikkojen tunnistamisharjoitus 	kissa, hiiret, karhu pehmolelut, tähtivalonauha piano	j
11. Rentoutus Yhteisellä isolla peitolla rentoutuminen <ul style="list-style-type: none"> • Kuuntelemis- ja rentoutumisharjoitus 	tähtivalonauha päiväpeto piano	kaksikielinen
12. Loppulaulu Soittorasia <ul style="list-style-type: none"> • Laulaminen + perussyke 		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Kalat

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä” <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perusrytmi 	kantele	kaksikielinen
2. Lattiavenytely Polkupyörämatkalla saavumme meren rannalle <ul style="list-style-type: none"> Joustavuus-, laulu- ja keskittymisharjoitus 		
3. Lämmittely Soutuliikkeet ja laulaminen <ul style="list-style-type: none"> Laulun ja lämmittelyliikesarjojen yhdistäminen 		venäjäksi
4. Hienomotorinen harjoitus ”Minnekä laiva menee”-laulussa leikitään laivoilla <ul style="list-style-type: none"> Uusien sanojen oppiminen 	muoviset laivat	suomeksi
5. Laulaminen ”Pikkuset kultakalat”-laulussa lauletaan ja leikitään käsillä pieniä ja isoja kaloja <ul style="list-style-type: none"> Koordinaatiokyky- ja yhteislauluharjoitus 		kaksikielinen
6. Soittaminen ”Salaisuuden kala”-laulussa lauletaan ja soitetaan triangelia <ul style="list-style-type: none"> Kuuntelun ja soiton harjoittelu 	triangelit piano	suomeksi
7. Improvisaatio Tanssitaan kalapehmolelut käsissä kuunnellen Saint-Saensin ”Aquariumia” <ul style="list-style-type: none"> Mielikuvaharjoitus, musiikin kuuntelun ja eläytymisen harjoitus 	kalapehmolelut	
8. Tanssileikki Pienet sammakot leikissä suoritetaan sammakkohyppyjä <ul style="list-style-type: none"> Joustavuus- ja mielikuvaharjoitus 	kapulat kaulimina	kaksikielinen
9. Soittaminen		

Pienet sammakot soittavat • Laulamisen ja soittamisen yhteisharjoitus	guirot piano	kaksikielinen
10. Loppuyllätys Saippuakuplien puhaltaminen • Nautitaan rentoina yhdessä-olosta	saippuakuplat	
11. Loppulaulu "Soittorasia laulun" yhteislau- laminen • Laulaminen + perussyke		kaksikielinen

TUNTISUUNNITELMA: Tanssimuskari 3—4-vuotiaille, ”Musikantit” Lastenkulttuurikeskus, Monitoimitila Arkki, Vantaa.

Teema: Kevätlaulut ja leikit

Sisältö ja tavoite	Soittimet ja muut välineet	Kieli
<p>1. Alkulaulu ”Nimi-kulta, kiva kun oot täällä”</p> <ul style="list-style-type: none"> Laulaminen + perusrytmi 	kantele	kaksikielinen
<p>2. Laulaminen Miten aurinko aivastaa? Yhteislaulu ja sooloaivastus, miten kukin haluaa</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikin käsitteistön harjoitus p/f, soolo/tutti, ja uusien sanojen oppiminen 	aurinko pehmolelu	kaksikielinen
<p>3. Liikuntaleikki ”Aurinko”-laulussa samanaikaisesti tanssitaan ja lauletaan</p> <ul style="list-style-type: none"> Ylimääräisen energian vapauttaminen, reaktionopeus- ja mielikuvitus harjoitus 		venäjäksi
<p>4. Soittaminen ”Aurinko korkealla loistaa”-laulussa yhdistyy soittaminen, laulaminen ja liikkuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteislaulaminen ja -lausuminen 	djemberummut	kaksikielinen
<p>5. Lattiavennyttely Auringon säteitten matkiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Joustavuus- ja keskittymiskykyharjoitus 		
<p>6. Liikunnallinen lämmittely Tanssilämmittely piirissä</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjatun tanssin harjoittelu, ylimääräisen energian vapauttaminen 		
<p>7. Sateenvarjoleikki Kun aurinko paistaa niin tanssitaan, kun sataa vettä piiloon sateenvarjon alle</p> <ul style="list-style-type: none"> Musikaalisuuden ja reaktionopeuden ja yhteistoiminnan rytminen harjoitus 	sateenvarjo	kaksikielinen
<p>8. Perhosleikki</p>		

<p>Perhonen lentää soolona, muut soittavat triangelia, soiton loppuessa perhonen istahtaa kukalle, vuoro vaihtuu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaktiivisuusleikki, tauko/laulukäsitteiden ymmärtäminen, musikaalisuuden kehittäminen 	<p>triangelit perhoslelu piano</p>	<p>venäjäksi</p>
<p>9. Improvisaatio Mozartin "Papagenon kellopeleli"-osiota kuunneltaessa tanssitaan kukkien kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musiikin kuunteleminen ja tanssiimprovisaatio 	<p>muovikukkia</p>	
<p>10. Soittaminen "Keltaisessa" laulussa soitetaan marakasseja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteislaulu ja-soitto, uusien sanojen oppiminen 	<p>marakassit</p>	<p>suomeksi</p>
<p>11. Rentoutus Otetaan aurinkoa päiväpeitolla</p> <ul style="list-style-type: none"> • Musiikin kuuntelu ja hetkestä nauttiminen 	<p>päiväpeitto piano</p>	
<p>12. Loppulaulu "Soittorasia laulun" yhteislaulaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laulaminen + perussyke 		<p>kaksikielinen</p>

Videolista

Video 1: [Alkulaulu 1, Sade-Stop leikki, Vesipisaroita](#)

Video 2: [Talvilaulut ja leikit, Хорошо, что снежок пошел, Koska luistellaan?](#)

Video 3: [Alkulaulu 2, Aurinko, aurinko rummulla, Aurinko-lattiavenyttely, Aurinko-lämmittely](#)

Video 4: [Lattiavenyttely, Perhonen, Lentokone, Missähän ne silmät on?, Siivouslaulu](#)

Video 5: [Lentokoneleikki, Liikunnallinen lämmittely, Portti-leikki, Saippuakuplat](#)

Video 6: [Lattiavenyttely, Jumppa, Paritanssi, Русский танец \(Venäläinen tanssi\), Karhuperheleikki](#)

Video 7: [Pieni veturi, Miksi seisot?, Venäläinen tanssi, Tanssiinhaastamisleikkissä, Lattiavenyttely](#)

Video 8: [Kissa ja hiiret, Vanha kissa, Kissa harmaa kävelee](#)

Video 9: [Pieni veturi rummuilla](#)

Video 10: [Kevätlaulut ja leikit, Keltainen laulu marakaseilla, Siivouslaulu](#)

Video 11: [Lehdet lentää, Syystanssi, Syyslaulun improvisaatio, Sateenvarjo, Karhu nukkuu luolassa](#)

Video 12: [Vanha kissa nukkuu](#)